ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | Canada & Europe:
half year..... 1.00 | per year...... $3.00
single copy.. .03 | half year..... 1.50

СВОБОДА

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік........ $2.00 | Канада і Европа:
на пів року 1.00 | на рік........ $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер 8-го жовтня 1914. Ч. 59. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, October 8, 1914. N. 59.

НІМЦЇ РОЗПОЧАЛИ ВЖЕ БОМБАРДОВАНЄ САМОГО МІСТА АНТВЕРПІЇ.

Ліве крило французької боєвої лінії загрожене.

Німецькі війска находять ся недалеко Варшави.

Дальший похід Москалів в Галичині здержаний.

Війна з Росією.

в Галичині:

УРЯДОВА ВІСТЬ ПРО ПОБІДИ АВСТРІЙЦІВ.

Манчестер, Масс., 6. жовтня. — Австро-угорський посол в Злучених Державах, Др. К. Думба, одержав з Відня слідуючу урядову відомість:

„Наші війска віднесли цілковиту побіду над Москалями, які вдерли ся через гірські проходи Карпат на Угорщину. Москалї в неладі утікають назад.

„Дві чорногорські бригади, які перейшли східну боснійську границю, знищено по дводневній кровавій битві. Чорногорці подали ся з великими стратами назад. В північній Боснї взято до неволі цілий баталїон сербського війска. — Граф Берхтольд, міністер заграничних справ.

Через обсадженє гірських переходів через Карпати хотіли Москалі обезпечити свою галицьку армію від нападу зі сторони Австрійців з боку. Нинї вісти голосять, що Москалї вдерли ся на Угорщину лише в цїли рабунку поживи. Взагалі довіз живности для російського війска має бути дуже лихий.

в Польськім Королівстві:

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ПІД ВАРШАВОЮ.

Петроград (через Лондон), 7. жовтня. Сильні відділи німецької армії наближають ся зі сторони Лодзї і йдуть в напрямі Варшави.

Перед двома днями комендант Варшави на приказ Николая Николаєвича видав відозву, щоби успокоїти населенє міста, запевняючи, що місту не грозить жадна небезпека. Тепер Москалї самі вже признають, що Нїмцї недалеко Варшави. Годї було довше брехати.

НЕУДАЧА МОСКАЛІВ В ПОЛЬСЬКІМ КОРОЛІВСТВІ.

Лондон, 6. жовтня. — З Амстердаму доносять, що з Відня надійшли відомости про побіду Німців і Австрійців в Польськім Королївстві і в Галичині.

„Німецькі й австрійські війска побили Москалів в полудневій части Польського Королївства, коло Опатова і Клїмонтова, приневолюючи їх до утечі. Москалї утїкли в напрямі ріки Висли.

„Коло Ужока в Карпатах Москалї, побиті на голову, подали ся з великими стратами назад.

Побіда, про яку згадує повисша телеграма, має велике значінє на дальший перебіг війни. Занятє Опатова і Клїмонтова дає здогадувати ся, що окруженє російської армії в Галичинї від півночи поступає скоро наперед.

МОСКАЛЇ ПОТЇШАЮТЬ СВОЇХ СОЮЗНИКІВ НОВИМИ ПОБІДАМИ.

Петроград (через Лондон), 7. жовтня. — Російський генеральний штаб оголосив урядово слідуючу вість:

„Німцї подають ся назад в напрямі границї Східних Прус, на лінії Вірбален—Лїк. До 3-го жовтня взято 1.000 Німців у неволю і забрано ріжні гармати. Крім сего стратили Німцї богато автомобілів і моторових біциклів".

Коли лише Москалї дізнають більшого пораженя, сейчас видумують для себе якусь нову побіду, щоби потїшити союзників: Францію й Англію. Але Англія вже і не вірить брехливій Росії: Англійська часопись „Дейли Мейл" подає, що Росія через весь час війни, т. є. від 63 днів доносить безнастанно про побіди, а тимчасом крім Галичини, цїла боєва лінія находить ся на російській території. Тому перестерігає своїх читачів, щоби не одушевляли ся надто петроградськими телеграмами, але уважали їх за звичайні поголоски.

Війна з Францією.

НІМЦЇ ЗДОБУЛИ 4 ФОРТИ ПЕРШОЇ ОБОРОННОЇ ЛІНІЇ АНТВЕРПІЇ.

Берлїн (бездр. телегр.), 7. жовтня. — Німецький генеральний штаб оголосив отсї вісти про успіхи облоги Антверпії:

„Німецьке війско заняло форт Лїєр, один із найсильнійших внішних фортів антверпської кріпости. Здобуто 30 кріпосних тяжких гармат. Перша оборонна лінія переломана, острілюванє самого міста розпічнеть ся небаром.

Перед двома днями здобули Німцї три форти, так, що цїла східно-північна оборонна лінія находить ся тепер в руках Німців.

НІМЦЇ БОМБАРДУЮТЬ ВЖЕ САМЕ МІСТО АНТВЕРПІЮ.

Лондон, 7. жовтня. — З Антверпії надійшла урядова вість про небезпечне положенє кріпости:

„Командант антверпської кріпости повідомив посадника міста, що Німцї вже розпочали бомбардувати саме місто. З тої причини оголошено відозву, щоби особи, котрі мають намір опустити місто, сейчас виїхали".

БЕЛЬҐІЙЦЇ КЛИЧУТЬ СОЮЗНИКІВ НА РАТУНОК.

Лондон, 7. жовтня. — З Антверпії наспіла вість, що місто находить ся у великій небезпецї. Коли поміч зі сторони союзників не прибуде на час, упадок кріпости є неминучий.

В послїдній хвилї деякі телєграми принесли вість, що Антверпія находить ся вже в руках Німців. Отся вість покищо урядово не стверджена. Однак належить припускати, що залога міста небаром піддасть ся, щоби охоронити місто від дальшого знищеня через бомбардованє.

До Антверпії мав прибути з Лондону на важну нараду член англійського генерального штабу. Голяндцї згромадили на полудневій границї значні війска, щоби, на случай утечі бельґійської залоги з Антверпії через голяндську границю, її розоружати.

НІМЦЇ ЗДОБУЛИ ФОРТ КАМ-ДЕ-РОМЕН НА ПОЛУДНЕ ВІД ВЕРДЕН.

Берлїн (бездр. телегр.), 7. жовтня. — Міністерство війни оголосило урядово вість про здобутє форту Кам-де-Ромен на полудне від кріпости Верден. 5 французьких офіцирів і 500 жовнїрів взято в полон. Решта згинула під руїнами форту.

Недавно тому здобули Німцї форт Міґієль, рівнож на полудне від Верден. Отже мимо вістий з Парижа, що положенє в центрі не змінилось, Німцї поступають стало наперед.

НОВА НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ФРАНЦУЗІВ.

Париж, 7. жовтня. — Французьке міністерство війни подало до відома слідуючі вісти з поля битви:

„Наше ліве крило розширяєть ся чимраз більше на північний захід. Великі відділи німецької кінницї появили ся в околиці Лїль. З того належить вносити, що за ними слїдує нова сильна армія німецька, яка прибула з Бельгії".

Нова німецька армія коло Лїль означає, що Німцї мають на цїли окружити ліве крило армії союзників. Щоби запобічи сему, Французи мусять вислати нові сили для обезпеченя свого лївого крила, а тимсамим ослабити прочу боєву лінію. Положенє Французів видасть ся сильно загрожене.

НЕПРАВДИВА ПОГОЛОСКА ПРО УСТУПЛЕНЄ ҐРАФА МОЛЬТКОГО.

Лондон, 7. жовтня. — Німецький цїсар увільнив ґрафа Мольткого зі становища шефа німецького ґенерального штабу, покликуючи на його місце ген. Реца. Причиною його усуненя мало бути непорозумінє між цїсарем а шефом щодо плянів дальшої війни.

Повисша телєграма зовсїм не заслугує на віру. Належить припускати, що ся поголоска розійшла ся з причини уступленя ген. Штайна зі становища команданта головної кватири. Ген. Штайн обняв команду над одною із головних армій проти Франції.

НІМЦЇ ПОЛОНИЛИ ДОСИ ОКОЛО 240.000 ЖОВНЇРІВ.

Берлїн (через Лондон), 6. жовтня. — По день 24 вересня число Німцями полонених жовнїрів виносило 240.000. Між полоненими находить ся 100.000 Москалів, 93.000 Французів, 40.000 Бельґійців і 7.000 Англійців.

Після донесеня з Гановеру російські жовнїри будуть ужиті при будові каналів і доріг. На 100.000 полонених Москалів є около 2.000 офіцирів і 16 ґенералів.

ІРЛЯНДІЯ ДАЛА ВСЕГО 26.000 РЕКРУТІВ.

Лондон, 6. жовтня. — В Ірляндії зголосило ся до анґлійської армії всего 26.000 рекрутів.

Не лише в Ірляндії, але і в самій Англії вербованє рекрутів відбуваєть ся дуже пиняво. Богато Англійців відносить ся дуже неприхильно до свого правительства, складаючи на него вину великої сьвітової війни. І се є якраз причиною, длячого Англійці нерадо вступають в ряди своєї армії. Щоби однак ратувати своїх союзників, була Англія приневолена спровадити війска з Канади, Австралії і Індії.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕНЄ

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РОСІЄЮ:

На теренї війни з Росією не прийшло в послїдних днях до жадної більшої битви. До головної рішаючої битви прийде в Польськім Королївстві, де находить ся центр обох ворожих армій. Послїдні вісти вказують на се, що положенє німецьких війск є дуже корисне. Німецькі війска майже без опору посувають ся чимраз глибше в Росію. Телєграми з Петрограду признають, що Німцї находять ся вже недалеко Варшави.

Успіхи німецьких і австрійських війск в полудневій части Польського Королївства (коло Опатова і Клїмонтова) дають здогадувати ся, що російській армії в Галичинї грозить небезпека відітненя її від центра.

Про дальший похід Москалів в Галичинї петроградські телєграми вже від тижня нїчого не згадують. Тосаме відносить ся і до облоги Перемишля. З того можна вносити, що Москалї найшли сильний опір зі сторони австрійських війск або боять ся дальше йти, щоби їх не стрінула такасама судьба, як свого часу у Східних Прусах.

Всякі вісти з Петрограду про великі побіди над Німцями на півночи над рікою Немен, оказали ся неправдивими.

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З ФРАНЦІЄЮ:

63 дні минає від хвилї, коли обі сторони розпочали війну. Війна продовжить ся правдоподібно ще на зиму. Треба однак признати, що положенє Німців стає з кождим днем кориснійше. Коли Німцям удасть ся окружити ліве французьке крило, рішаюча побіда перехилить ся на сторону Німців. На полудне від кріпости Верден здобули Німцї знова один форт.

Кождої хвилї можна надіяти ся упадку послїдної бельґійської кріпости Антверпії. Переломивши першу оборонну лінію, розпочали Німцї бомбардувати саме місто. Комендант міста візвав часть населеня опустити місто. Через занятє Антверпії Німцї будуть в можности цїлу армію, яка доси є занята при облозї, ужити для скріпленя своїх сил у Франції.

10 МІЛЇОНІВ ФРАНЦУЗІВ У ВЕЛИКІЙ НУЖДЇ.

Базель (Швайцарія), 7. вересня. — Кореспондент одної неутральної держави, який находить ся за французькою боєвою лінією, оповідає, що 10,000.000 людий у північній Франції блукає без пристановища. Нужда ширить ся серед них в застрашаючий спосіб.

ДОТЕПЕРІШНІ СТРАТИ ВІЙНИ ОЦІНЮЮТЬ НА 1.200.000 ЛЮДИЙ.

Лондон, 7. жовтня. — Послїдна німецька лїста доповняє страти до числа 117.000. Однак французькі знавці оцінюють страти Німеччини в дотеперішній війнї на 300.000 людий. Тісамі знавцї оцінюють число дотеперішних страт Франції і Англії на 300.000 до 350.000.

Колиб прийняти сї числа за певні, то разом зі стратами Росії (300.000), Австрії (200.000), Сербії і Чорногори (50.000) виносуть загальне число страт около 1,200.000. З того припадає около 400.000 на полонених, 100.000 на убитих, а 700.000 на ранених. В кождім случаю вже тепер числа є страшні а з кождим днем число страт іде в гору.

ВІДНОСИНИ МІЖ ТУРЕЧЧИНОЮ А АНГЛЇЄЮ І РОСІЄЮ ПОГІРШИЛИСЬ.

Берлїн (бездр. телегр.), 6. жовтня. — Напруженє між Туреччиною а Англїєю і Росією погіршилось так, що кождої хвилї можна надїятись вибуху нової війни. Всякі стараня Англії і Росії, щоби наклонити Туреччину до отвореня вільного переїзду для кораблів через Дарданелї, є дотепер безуспішні. Російський посол в Царгородї протестував проти здержаня вивозу збіжа з Росії і привозу воєнних матеріялів до Росії через Дарданелї. Турецька фльота опустила Мармарське море і кружить на Чорнім мори, звідки сподіваєть ся нападу російської фльоти.

РУМУНІЯ ПОЗІСТАЄ НАДАЛЬШЕ БЕЗСТОРОННОЮ.

Берлїн (бездр. телегр.), 6. жовтня. Румунський наслїдник престола виступив проти агітації в користь Росії. Провідники полїтичних румунських партій заявили ся за неутральностю держави. Соціялїстична партія осуджує остро москвофільство і остерігає перед російською небезпекою.

ЯК ЗАЧИНАЄТЬ СЯ ВІЙНА?

По причині теперішної війни варта пригадати, як зачинали ся инші війни.

В часі війни французько-німецької в р. 1870 правительство французьке переслало Німеччині виповіджене війни щойно по упливі тижня від початку мобілізації по обох сторонах. А навіть після того урочистого виповідженя війни 19. липня 1870 р. обі сторони приняли вижидаючу поставу. За той час відбула ся концентрація війск. До першої сутички прийшло дня 27. липня. Тоді шпадрон французької кінноти, що палежав до відділу ґенерала де Берніса, стер ся з баденським шпадроном висланим на звідини подалїк Нідеборну, в лїсах під Гаґенау.

По німецькім боці забито двох офіцирів, а 11 німецьких жовнїрів взяли в полон. Французи втратили 5 людий. Но та сутичка не означала ще воєнних кроків. По правді війна зачала ся дня 2. серпня. Тоді то цісар Наполеон III., хотячи зателеґрафувати вістку про побіду до Парижа, приказав обсадити німецьке місто Сарбрікен.

В той день корпус французького ґенерала Фросарда зіпхнув з узгіря Сарбрікен маленьку німецьку колюмну обсерваційну, що стояла під проводом підполковника Пестля. Та сутичка зачала дійсну війну.

В більше ненадійний спосіб зачала ся російсько-турецька війна в 1877 р. Відносини між Росією а Туреччиною були вже від довшого часу напружені. Навіть в хвилї, коли говорили про загрожуючий ультимат, здавало ся, що дасть ся все завернути на добру дорогу, та справа покінчить ся компромісом. Та надія не здійснила ся. Пару днів пізнійше 24. цьвітня 1877 р. російські війска вийшли з Адріянополя та прибули до Нуля-Муса і Шураґа. Тоді Росіяни взяли 100 Турків в полон. Опісля російські війска посунули ся далї до Кізіль-Честшак та обложили турецький табор під Мукгастр. Помимо великого дощу російські війска машириували скоро. До більших сутичок прийшло щойно в липни того самого року.

Инакше вже було в часі балканської війни, де воєнні події слїдували сейчас після виповідженя війни та зірваня дипльоматичних зносин.

У війні зі Сербією Австро-Угорщина поступила по всяким приписам міжнародного права. Таксамо після припису міжнародного права поступила Німеччина з Росією.

Військова ґеоґрафія.

На переломі XIX. і XX. віку, в часах велитенського розвитку ґеоґрафічної науки, коли вона обєднаалась і скристалїзувалась та пустила велику скількість сьвіжих паростів, народилась одна нова та великою житевою силою одарена галузь ґеоґрафії. Се військова ґеоґрафія.

Військова ґеоґрафія істнує в своїх елементах таксамо від давних часів, як і инші галузи ґеоґрафічної науки, що декому видали би ся дуже повимп. Від найдавнїйших віків, від найпримітивнїйшого стану людства, були ґеоґрафічні відомости конечні для всїх тих, що вели війну. Все одно! Чи то одно індійське племя виконало воєнний топір проти другого, чи одна муринська мініятурна держава захотїла другій забрати худобу, чи єгипетський фараон Тутмес захотїв завоювати Сирію, чи Олександер Великий Азію, чи Рим Ґерманію або Британію, чи Хрестоносцї вийшли добувати Сьвяту Землю — все, всім і всюди потреба було військово-ґеоґрафічних відомостий.

Тесаме бачимо і в новійших часах аж до найновійших. Полководцї й ґенерали інтересують ся ґеоґрафією і віддають їй великі услуги чи безпосередно науковими працями (Мольтке, Роон, Пржевальський, Тілло), чи посередно, даючи своїми походами нагоду до розвитку ґеоґрафічних відомостий (Наполеон, англійські та французькі кольоніяльні полководцї). З другої сторони розвиток ґеоґрафічної науки позволяв і позволяє на щораз то повнїйше пізнане даного краю і уможливлює військовим чинникам укладане заздалегідь докладних плянів походів, битв, облог, про що полководцї пр. перед сотнею літ і мріяти не могли. Перед сотнею літ брак доброго військового ґеоґрафічного знаня Росії погубив Наполеона.

Військова ґеоґрафія мусїла через майже три четвертини XIX-го віку боротись з ріжним старим шлендріяном пр. з перецїнюванєм вартости вододілів та висотних ріжниць на великих просторах, з теоріями „стратеґічних і тактичних барієр", обмежених „операційних теренів" і т. д. і т. д. Однак наконець виплила на чисту воду.

Нинї розуміємо військову ґеоґрафію яко ту галузь ґеоґрафічної науки, що займає ся досліджуванєм суші й моря з огляду на війну. Тимсамим військова ґеоґрафія збирає всесторонний ґеоґрафічний матеріял для військового проводу.

Перша річ тут без сумнїву поземеле (терен) з огляду на військові цїли — значить полога й прямовісна будова з гідроґрафією. Отже море і його побереже, устя річні, пристани воєнні й торговельні, дальше гори, височини, низини, долини, ріки, озера й багна — все з огляду на воєнні цїли, головнож на легкість лучби з одної сторони, укріпленя з другої. Потім іде клїмат, дуже важний чинник, бо до него треба примінити весь спосіб веденя війни. Ростинний і звіринний сьвіт, яко головні основи істнованя чоловіка, мусить бути основно досліджений з огляду на запровіянтоване армій.

Антропоґеоґрафічні відносини вже з природи річи мусять відгравати в військовій ґеоґрафії найбільшу ролю. Скількість і густота населеня, густота і людність сел і міст мають перворядну ваґу. Дальшим преважним чинником є расовий і національний склад населеня і його політичні відносини в найширшім сего слова значіню. Таксамо незвичайно важний є стан умової та матеріяльної культури населеня. Бо в ній містить ся ціле використане природи краю для цїлий чоловіка, отже стан хлїборобства, скотарства, промислу, торговлї, а головно лучби, так конечної для військових цїлий.

Вкінци належать тут наприкметнїйші питаня військової ґеоґрафії. Як розміщені війска? Які й де є твердинї? Які і як розміщені є зелїзничі й инші шляхи? і т. д.

Коли в 1912 р. ґроза европейської війни появила ся на політичнім горизонтї, посипало ся безлїч статий на тему майбутньої війни Росії з тридержавним союзом. Переважна більшість тих статий мала дуже малу військово-ґеоґрафічну вартість і заключала всїлякі стратеґічні міркованя, в части і фантазії. Майже всї ті статї опирали ся на історії воєн, з осібна на історії походу Наполєона на Росію в 1812 р. На катастрофі, що постигла „велику армію", будовано всїлякі гороскопи, більш чи меньш цікаві.

Нинїшна військова ґеоґрафія використує при своїх дослїдах, що правда дуже основно воєнну історію, однак є дуже далека від перецїнюваня її наук. Правда, природні відносини театру війни 1812-го року остали ті самі і в 1914-ім роцї з невеликими лиш змінами. Але антропоґеоґрафічні відносини змінили ся дуже основно в двох напрямах: 1) у величезнім зрості матеріяльної культури людства взагалї, 2) у антропоґеоґрафічних відносинах самогож театру війни.

Зріст матеріяльної культури змінив як найосновнїйше один з головних військово-ґеоґрафічних елементів а то лучбу.

Нинї маємо зелїзницї постійні й полеві, автомобілї, моторові і звичайні колеса, бальони до кермованя, лїтаки, парову плавбу, телеґрафи з дротом і без дроту, телефони і т. д.

Всї ті культурні середники нечувано улекшують всї воєнні операції. Берім приміри. Ось мобілїзація нинї а 1812 р. Перед сотнею лїт мусїли пішї війска йти на збірні точки, де творились армії, піхотою. Трийцять кільометрів денно — се найбільша дорога, яку можна робити військовому відділови на один день, коли марш має бути постійний і тривати має цїлі місяцї. Такусаму дорогу себто 30 км. робить нинї зелїзниця, що везе змобілїзоване війско в одній годинї! І то не спішачи ся! Кождий зрозуміє з того, що нинї один день значить для доставленя армії на терен війни майже стілько, що перед сто роками цїлий місяць! До того ще мужва нинї не томить ся довжезними маршами, а їде вигідно на воєнний театр.

Певно, що коли вже зачала ся війна, то похід армії в неприятельських краю, по знищеню зелїзниць відступаючим ворогом, мусить відбуватись таксамо поволи як перед сотнею лїт. Але поза фронтом поступаючих наперед війск інжинерія направляє знищені ворогом лїнії і будує нові, полеві зелїзницї. Вони підвозять підмоги в людях, муніцію, провіянт і служать при евентуальнім відвороті війск до їх перевозу назад. Страшний відворот Наполєона з Росії 1812 р. нинї не може повторити ся.

Берім другий примір. Перед сотнею лїт міг курієр зі штафетою робити на годину що найбільше 20 кільометрів. Нинї за годину мож порозумітись телеґрафічно хочби з Америкою, а в обсязі Европи можна в одній годинї кілька разів виміновати депеші! Яке се має значінє для військової вістуньскої служби, для пересиланя приказів і рапортів, не потрібно і згадувати.

Др. Стефан Рудницький.

Російському цареви.

(Передруковуємо сей вірш з нюйорського московського дневника „Русское Слово", аби наші люди знали, чи правдиві Москалї відносять ся до царя і його самодержавя так, як наші кацапи.

Прощай, нескребенный Романов
Царь, жадный до людской крови,
Любитель слез, отец тиранов,
Палач и вѣшатель любви!

Прощай и проклят будь на вѣки
С отродьем столь же злым, как ты;
Пусть льются крови теплой рѣки,
Пусть с трупов строятся мосты...

По ним пройдешь ты без боязни,
Но рѣки выйдут с берегов —
Тогда не убѣжишь от казни:
Зальет тебя святая кровь...

Безпомощный ты в ней потонешь,
Как камень в глубинѣ морской;
Напрасно в ужасѣ застынешь,
Напрасен будет окрик твой!

То мѣсто, гдѣ тебя застигнет
Перст божій — молнія сожжет.
Твой труп поганный вонью брызнет
И прямо в тартары уйдет;

Там черти в пламени великом
Его зажарят цѣликом,
И у злорадствѣ адски-диком,
Съѣдят, посыпав табаком.

Р. Волгин.

Для поясненя подаємо значінє деяких московських слів: палач — значить: кат; пусть — нехай; строять — будувати; казнь — кара; кара смерти; напрасно — даром; ужас — страх; мѣсто — місце; перст — палець; молнія — лискавка; сожжет — спалить.

„МОЇ ВОЗЛЮБЛЕННИЇ ЄВРЕЇ".

Російський цар закурив з жидом „файку перемиря".

ЛИСТИ УКРАЇНЦІВ-СЕЛЯН З РОСІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ.

З місточка Чемерівців на Подїлю пишуть до „Ради": За океаном, в далекій Канадї наші селяни мають змогу знати „чиї вони дїти". В глухих селах камінецького повіта навіть не знають, чи виходять ґазети нашою мовою і навіть є такі, що не бачили української книжки. Хоч камінецький повіт і над границею і густо заселений, але там селяни дуже темні, пасивні, про що сьвідчать вибори до земства. Скінчивши початкову школу, маючи сьвідоцтво, ледви може підписати ся і заявляє, що він неграмотний. З книжок між селянами можна знайти тільки молитовник, часослов і евангеліє на церковно-славянській мові, яку вони однаково кепсько з московською розуміють і навпаки мають до ц.-славянської більше охоти ніж до московської. Але еміґрація до Канади дала змогу нашим селянам познакомитись з рідною книжкою там. Живеть ся їм в Канадї красше ніж в других частинах Америки. Там не такі часті економічні крізи, як в Злучених Державах, не таке безробітє, як в Арґентинї, а житє тече повільно. Звідтам більш всього присилають гроший, більше наших людий і тому там їм лучше живеть ся. Там вони знайомлять ся з рідною книжкою і можна побачити тепер на селї лист з Канади, рідною мовою писаний, а не якимсь московсько-українським жарґоном, як перше. Наводимо уривок з листа, що одержала одна селянка від свого чоловіка:

Дорога жінко!

Пишу до тебе з далекої сторони,
Зза гір високих,
І від глибоких
Та з чужої чужини.
Бажаю скорше зійтись з тобою,
Хоч бим і довше без тебе був:
За тебе, мила, я не забуду,
Як і до сих пор не забув.
Не забувай же і ти за мене,
Най любов не угасає;
Напиши менї щиро сердечно
Як-же тобі ся там проживає.

СПРОСТОВАНЄ.

Ramey, Pa. 5-го Жовтня 1914.

Сьвітла Редакціє Свободи!

В імени правди і справедливости — прошу помістити низше наведених кілька рядків, яко відповідь на інсинуації (брехні і обмови) поміщених на адресу моєї особи в послїднім 56-ім ч. Свободи під наголовком „Осторога" датованої: „Реймі, Па., 27-го вересня 1914 а підписаних членом 58-го відділу в Реймі, Па.

Отсим відповідаю всїм кого се інтересує, що

1) Не правдою є, будьто би я, як секретар 58-го відділу бурив членів тогож відділу і в поблизьких других відділах против плаченя і проти урядників Союза.

2) Неправдою є, що я перед конвенцією нібито кричав на ціле горло, що єсьм певний, що на конвенції зістану вибраним „дечим".

3) Неправдою є, що я розпочав орґанізувати Сполок, який би мав обнимати цїлу Пенсильвенію, а зате правдою є:

1) Що я навіть боронив Головних Урядників, а особливо Пана Дм. Капітулу, на котрого адресу члени брацтва а тогож краяни кидали неслушні епітети.

2) Що я остерігав навіть членів перед виступленєм з Союза, обясняючи наслїдки їх нерозважного поступку.

3) Що не я, але сам народ дав почин до заснованя „независимого Сполку.

З поважанєм

Й. Ялечко,
секртар 58. від. в Реймі, Па.

Ми низше власноручно підписані посьвідчаємо заприсяженєм, члени всїх доокoличних відділів, що повисша відповідь п. Й. Ялечка є згідна з правдою, понадто констатуємо, що зібрані на мітинґу дня 4-го жовтня около 100 людий ухвалили просити Сьвітлу Редакцію Свободи о виявлене імени автора даних інсинуацій в противнім разі зібрані виявляють до Редакції своє недовіре.

Signers of this Instrument: **Петро Ґарбіньский**, секр. 294. від. в Мадера, Па.: **Емілїян Жилка**, контрольор 135. від. в Смок Рон, Па.; **Мирон Ґарбіньский**, записник 58. від. в Реймі, Па.: **Василь Зазвірский** мл. за 188. від. в Ґінтер, Па.

Witnesses: Wasyl Zazworski, George Baranok

County of Clearfield

Personally appeared before the sub scriber, one of the Justices of the peace in and for the county aforesaid. The above signers of this Instrument and in due form of Law acknowledged the above written Instrument to be their act and deed.

Witness my hand and seal

This 5th day of October A. D. 1914.

(Seal) Antonio Strutz
J. P.

My Commission Expires
January 5th, 1920

Від Редакції: Помимо того, що „зібрані виявляють до Редакції своє недовіре", ми імени автора „Остороги", поміщеної в 56. числї „Свободи", виявити не можемо, бо редакційна тайна мусить бути задержана. Се моглиб ми зробити лише за згодою самого автора.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

В послїднім тижни надіслали жертви слїдуючі Добродії:

7. Омага, Небр. — П. Я. Павлишин $2.00

8. Скрентон, Па. — На весїлю пп. Теодора Ільчишин і Насті Федик зложили жертви на зазив п. Д. Хомина слїдуючі Добродії: С. Хамкука, Т. Ільчишин, А. Зубрей, Д. Хомин, Н. Гладюк, І. Зелїнський, С. Зелїнський, І. Габа, В. Гришко, В. Плїйка і Феврона Парибус по $1.00; І. Пашук і М. Шемрак по 50 ц.; О. Голод 25 ц. Разом $12.25

9. Деслодж, Мо. — На хрестинах у п. Івана Заслоцького зложили на зазив п. Якова Валигородського жертви слїдуючі Добродії: Я. Валигородський, А. Янчак, Ф. Кіндрат і П. Царащак по 50 ц.; В. Міштурак 30 ц.; Варвара Янчак, В. Сорока, М. Вайдесишин, Марія Віщун, М. Щурик, І. Клемишин, А. Колодій, Анна Щурик, М. Кіндрат, А. Вайчак, Й. Голик, М. Касцно, М. Кіндрат, Й. Стефанко, І. Хрунь, І. Заслоцький, П. Міштурак і А. Ворончак по 25 ц.; Г. Славник і М. Федак по 10 ц. — Разом $7.00

10. Джерзи Сіти, Н. Дж. — На весїлю п. Ол. Гладкого, секр. 334 від. У. Н. С. зложили Гості $9.55

РАЗОМ $30.80.

З перенесеня $1.213.70; з днем 7. жовтня виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $1.244.50.

ВСЯЧИНА.

СЕКРЕТИ ТВОРЧОСТИ АРТИСТА.

Коли знаменитий артист-маляр Ілля Репін, захоплюючись історією Січи, малював своїх „Запорожців", то виголив свому маленькому синови голову і лишив тільки чуба, як у Запорожців. Чуб швидко виріс і хлопець замотував його собі за вухо. Для него-ж пошили і все запорожське убране. Навіть забави дитячі під той час артист вибирав з житя Запорожя. Сам Репін удавав Тараса Бульбу, а дїти — инших дієвих людий, і на бульварі дївочого поля артист з дїтьми грав сцени з запорожського житя. Щоби знайти потрібний йому деталь для якої картини, Репін користував ся всїми способами й випадками. Коли якось дочка його впала з гойданки і розбила собі ніс, Репін гукнув на жінку, що з рушниками і водою вже бігла до дитини: — „Пождїть, не займайте"! Дївча й собі спинило ся під пильним поглядом батька і якусь хвилину не рухало ся з місця. — „Ну, тепер досить. — витирай", сказав він нарешті. Виявилось, що артист хотїв добре затямити кольор крови для картини „Іван Грізний". Дїти часто-густо позували для картин Репіна. Взагалї-ж богато є відомих фактів, коли він заманював до себе, або запрошував позувати знакомих і навіть незнакомих людий, аби лиш вони своїм виглядом підходили до сюжетів його картин. На царевича в картинї „Іван Грізний" йому позував відомий письменник В. Гаршин. Писаря в „Запорожцях" Репін змалював з Д. Яворницького, одного з старшини В. Тарновського і т. д. Хлопчика-ґімназиста він малював з теперішнього професора Костичева. На царівну Софію позувала Е. Блярамберґ; для сеї-ж картини він малював В. Серову, товсту домашню кравчиню і ин. Часто траплялось, що Репін приводив до себе зовсїм незнакомих йому людий — якогось добродія з Громадської Книгозбірні, робітника з улиці — і малював їх. Часом траплялп ся з ними і непорозуміня. Коли він одного разу намовляв волжського селянина позувати йому, то той чомусь довго й уперто не згоджував ся, важко зітхав, а нарештї зажадав за се від Репіна неймовірно високу цїну. — Чомуж так дорого? — спитав здивований Репін. — А хиба легке дїло душу Антихристови продавати? — запитав наївний „кацап", думаючи, що се справа Антихриста, який післав маляра „душі малювати".

Родимці! Складайте жертви на „Фонд визволеня України".

"SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN NEWSPAPER

Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America

Established 1893

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts

Entered as Second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Оплачувати газету треба завсїди з гори

Лев Лотоцький.

„Потайник“.

І.

На сїножати Семена Коконадника громаджено сїно, дубрівне, пахуче. Людий було кількайцятеро. Старий Семен, син Іван з жінкою Танькою, Петро другий син, ще парубок, а й Мартуня, „останочок“ Коконадників, гарна щебетлива дївчина, чорнява, з блискучими очима та рожевими губами, обі старші доньки Варка та Ганька з чоловіками Петром Сидорчуком та Стефаном Гладким, тїтки Катерина й Феся і старий пасїчник Данило Джус. Джус, хоч до роду Коконадників не належав, але виріс в тім роді. Ще батько Семена Антін Коконадник узяв його до себе, сиріткою, малесеньким хлопчиком, що хтось був підкинув під економів шпіхлір і він виріс разом з дїтьми, а вітак, вислуживши в війску кілька лїт, вернув назад, доглядав пасїки, а там і став пасїчником і постарів ся на сїножати.

Отже самі свої громадили сїно і старий Семен раз-у-раз покликував: Ано Коконадики! Гура! гура! гура! Бо за лїсом „хмура“!

Се послїдне слово горлав з „польська“, щоби склад був. За кождим таким покликом Семена Джус зупинить ся в роботї, стане і усьміхнеть ся. А Семен і зараз: А ти чого став? — Я-ж не Коконадик а Джус! — вповідає той, а на те Семен: Неправда! Ти Коконадик! І знов своє. Гура! гура! гура! Бо за лїсом „хмура“! І старий Джус метне ся до роботи, а весь в регіт, що аж лїс відгукне ся. Очи в старого сяють, немов би ними глядїв геть геть на цвинтар посеред села й покликнути би хотїв: Спасибі, батьку Антоне! На твоюму гробі шумить вже береза, що я її прутиком посадив, але я таки у твому роді, не цураєш ся мене! Не цураєш ся!...

Данило Джус чув ся мов у свому роді промiж Коконадиками. Він Джусом став тому, що й не було в нього назвиська. При св. хрестї дістав лиш імя. Як його внесли маленьким хлопчиком до Антона Коконадника, він не вмів ще говорити, лиш з проміж тоненьких задїнілих з зимна губ добувало ся щось гей: „дж-е! дж-е!“ І котресь з гурту уповило: бідний, бідний Джусик! І кликали його відтоді Джусиком, а як виріс і остригли до війска, то й записали його Джусом.

Та промiж всеї „фамелиї“, як Семен з горда свій рід звав, Мартуня була таки найгарнійша. — Ех свату, свату! — було кажуть до нього другі газди. — Тож то діждав ся на старости дїт квітки, начеб з цатського зільника узяв її хто і в тебе посадив. А Семен усьміхнеть ся й каже: Се „останочок“! Бачите, Мартуня була наймолодшою з дїтий в Семена.

Зразу малесенька Мартуня була собі гей поганенька. Личко блїденьке, рученята гей подовгі, ніжки куценькі, в стані шпаркувата. Хто глянe було на дитину, то й усьміхне ся, начеб хотїв сказати: А то діждуть ся Коконадики колись красуні з сього „бахура“! Хоч у коноплї, хай вороби пуджає!

Але „бахур“ було, гей догадуючи ся поганої гадки в кождого, гляне гарними як терен очима, нахмурить густі брови, видуе червоні губи і усьміхне ся в собі та якось так, начеб кождому хотїв сказати: Брешеш! Я не лиш буква! Погляди в вифурну [illegible] якого що сьвіт не бачив.

І спрацїй рік по рокови, а „бахур-останочок“ Коконадників робив ся щораз гарнійший, а там Мартуня стала такою кралею, що Ярина, тобто жінка Семена, не могла натїшити ся донею. Порівнюе й з другими своїми дїтьми, але ні, не пара! Мов чорнобривчик виріс сам один на грядцї проміж звичайною огородовиною й очи рве до себе.

Ой, убиралаж вона свою пестїйку в що найкрасші і найдорожші одяги. Було й Семен вже посваре, та Ярина гляне на нього й скаже: Се-ж „останочок“, голубе! І старий лиш усьміхне ся було й добуде капшука і докине ще й від себе кілька ринських жінцї. І вона метне ся до Шульвольфа, що мав крамницю в селї. Шульвольфова Ханька вже й добуває, величину, а все сине й червоне з срібними та золотими зірочками.

— Львів я, матусенько, увесь сходила! — поклакує. — і ось навезла на віночечко для „нашої“ Мартунї.

Ярина й не глядає ся на Жидівку, що її цїлину „нашою“ зове, а лиш насе очима по розложеному краму. А Ханька ще й підбалорює: Ось то на спідничку, сине як її очи, а се на юбку, червоне як її губи, а ось то на запаску, білесеньке як снїжок...

І викупить мама того краму, поукладає рівненько, щоби не зімняти й несе, а там дома порозкладає скрізь на столї, на скрини і на постели та кличе доню.

Мартуня геи нахмарить чорні густі брови, але мама вже й обняла доню за шию й лебедить: Ані словечка, моя голубко, бо ось розплачу ся, зариданю і в недугу попаду! Ти-ж моя квіточка, „останочок“ з хрещатого барвінку, що пишав ся в мойому вінку тодї, тодї...

І мама і донька заводять раду, до чогоб найвидше узяти ся, а там надійде і невістка Танька, ба й обі тїтки і розхоплять роботу й до кількох днів вбраннєчко вже готове, одно, друге, трете і Мартуня йде вже в недїлю до церкви мов краля прибрана.

Йде робота. Громадять Коконадики сїнце, котять у долину, що поуз калинових корчів здовж яром протягла ся. А горішний з скарбового лїса торкочуть без упину, немов покликуючи: До-валу! До-валу! І ось вже є вал. Мов пасмистий зелений змій займив всю долину від краю до краю. Приляг до землї й холодить черево, ховає його від жарі, що паде з сонця.

— Ано, Коконадики! — покликує Семен — Гура! гура! гура! Бо за лїсом „хмура“! Ще з кінцїв! з кінцїв!

І кидають ся громада до зеленого змія. Одні відти, другі відси, підкочують оберемками сїно, і змій грубіє щораз, мов зігнув ся в дугу, все вишний і вишний...

— А, „хвалабо!“ — кличе Джус. — Вже в валу! Я-ж іду, Семене, по полуденок. Вже час!

— Иди, йди Коконадику! — каже Семен. — А ми, людоньки, сїдаймо таки коло валу й висапаймо ся.

І одні сїдають, другі стоячи простують крижі, а Джус прямує до пасїки по полуденок.

— Татусю, — кличе за ним Мартуня. — принесіть і збанок, то я скочу в Потайник по воду.

— Ходи зі мною, — відповідає Джус, — з пасїки близше до Потайника.

І дївчина дігнала пасїчника.

— Зіпріла? — поспитав Джус.

— Ні! — відповідає дївчина. — Лиш у груди так якось гей парно, а й поперед очи гей має хтось червоною хусткою.

— Ов! Може врік хто?! — покликнув пасїчник зупиняючи ся в ходї. — А кажи по чоло?

Він приложив долоню до Мартуниного чола й обмацував його мов пістунка.

— Ов! — каже. — Щось горяче? а й у груди мовиш, парно, що?

— Парно, татусю! І гей мурашки там шпирають, скобочуть, а й серце чогось дуже бєть ся.

Старий Джус перехрестив дївчину тричи і сплюнув на боки.

— Мартуню, — відповіда... — не кажи про се нікому, що я перехрестив тебе, а відтак сплюнув. Бачиш, наближаєсь до тебе доля. Серце відчуло й тому там такий неспокій. Наближаєсь вона, і як що вона добра, хай приходить, я й промостив дорогу хрестом сьвятим, а як лиха, я заздалегідь сплюнув їй на зустріч. Се часом поможе й вона верне ся.

— Лиш часом, татусю?

— Га, дитинко, — каже пасїчник. — Се залежно від хвилї! Бува така хвиля, що ти лиш зїтхнеш і вчує тебе той, що в тебе на гадцї, хоч би був як далеко, а бува й така хвиля, що ти кричи, заводи й ломи руки, а не вчує тебе ніхто з гурту, що ти в ньому й від вилив к тебе око. Так і буна з тою долею. Лиш перехрести ся, а відтак сплюнь, а вона, як що добра вже біля тебе, а як лиха — вітер займе її й понесе сьвітами. — Се сказавши, відчинив Джус двері від пасїки і вони ввійшли.

— Татусю, вуж! — скрикнула дївчина й пригорнула ся до старого.

— Цить! — шепнув пасїчник і вилупив зір в вужа, що звившись в клубок, грів ся в травї посеред пасїки. Та щось геи спалахнуло, вуж затрожав і підняв голову. Повів нею то туди то сюди, а відтак вона геи подала ся вперед. І довге тїло, мов розмотане вужиско поховзало по травї, а там торкнувши кропиву, що росла проміж двома уликами, десь і щезло. Лиш кропива дрожала й хитала ся начеб корінь в ній хто шарпав.

— Видиш, наполохали! — промовив старий пасїчник. — А се кепско! Дуже кепско! Щоби хоч не зашкодило...

— Кому, татусю?

— Кому? Се Бог знає, більше ніхто! Бачиш, сей вуж, він „паський“ пильнуе роду хазяїна, що його землю сподобав собі. В кого він живе, то й поводить ся йому добре, але горе тому, хто його розпрочить в лиху хвилю. Не знаєш сам, відкіля возьме ся лихо, і вже є мерлець у твойому родї!

— Боженьку! — покликнула дївчина.

— Та цить, цить! — завважав старий — Глянь! кропива вже й не ворухнеть ся. Вспокоїв ся швидко, а се добрий знак. Возьмиж збанок, біжи по воду й не бари ся, а я беру полуденок і несу.

Дївчина вхопила збанок і вибігла з пасїки. Відтак пустила ся в гору витоптаною стежкою проміж струнками берізками. По берізках шпикали синички а й волове очко полечоли обзивало ся. Довкола дуба, що й собі ріс при стежцї, увивали ся жовті крилаті шершенї, а довбач поковтуючи в конар геи покликував до них: Не-дам! не-дам! не-дам! З листка зверблвусу, що нагнув ся був на стежку, знялa ся червона зазулька й полетїла у перід на щиростець, а відтак в бік, і щезла...

Стежка урвала ся, а натомісць між невеличкими горбками вказав ся малесенький ярок. По горбках росли стрункі берізки, а в ярку визначував ся кругляк калинових корчів. Рій метеликів лїтав понад ними. То пірне в долину, то підійме ся назад в гору й лопоче крилами, начеб їх хто скропив дрібнесенькими каплями води.

Проміж корчами мигтїла малесенька полянка. Висока, груба трава, товсті лопаті незабудьки, кучеряві прути дикої мятки, все то геи в формі кружела, а в ньому заглибина, немов хто там велику макітру встромив.

То був „Потайник“. Керниця. Чутна то була керниця. Кажу була, бо нинї нема з нєї вже слїду. Лиш купа мохнатого каміня на тому місци вже. Де-де вистрілюють зпроміж нього високі прути кропиви. Підійдеш близше і поглянеш, а на кождому хробі якісь такі гилки, волохаті. Що торкне вітер прутом, а хроби кап гай кап на землю на те місце, де колись блистїла вода „Потайника“, а з нєї визирали незабудьки, відбиваючись в водї аж ді дна.

Тодї був „Потайник“ усім звіний. З усїх сїножатий ішли люди по воду, що хоч здавало ся, нїкуди не відпливає, а все була зимна й чиста, аж мило. Знали про тоту керницю люди з окресних сїл. Буде хто їхав гостинцем, що зрiв оподалїк за сїножатями, зупинить фіру й біжить в „Потайник“ по воду, не сам, а й начере в горнець шойно куплений в містї й дає другим на фірі.

Усїм була знана і вдача тої керницї. Часом вода в нїй аж по сам беріг, аж переливаєть ся, й шириає проміж набережними незабудьками, а часом десь подїє ся, що годї доглянути, лиш на днї мерехтить. Тому тота керниця, здаєть ся, й „Потайником“ звала ся. Дехто ворожив після стану води погоду або непогоду, а де хто й казав, що як би в „Потайнику“ не було кілька днів води, то надтягнуть хмари і туча вдарить. Коли таке лучало ся, були голодні роки і люди мерли. Говорили, що „Потайник“ випарував воду крізь землю, і вона паром знесла ся вгору, а відтак дощем або і градом упала назад на землю.

І Мартуни, коли наближала ся до „Потайника“, прийшло якось на гадку, чи є там вода, чи нї? Сходила з узгіря задумана. Та заки наближила ся до кругляка, вибіг з проміж корчів гарний, сорокатий ловчий пес. Гавкаючи, кинув ся прітьма до дївчини. Вона геи злякала ся. Та в ту мить указав ся в корчах панич у ловецькім одязї з стрільбою.

— Амор! Не руш, Амор! — скричав він і підійшов до наляканої дївчини. Пес перестав гавкати й лестив ся біля свого пана, спинаючи ся йому на груди. Дївчина пізнала в паничеви Андрія, сина лїсного з Жидової.

— Ти за водою? — поспитав панич, вилупивши очи в Мартуню. Вона ж до відповідає, лиш збанком вказує, чого прийшла.

— Та не бій ся! Яж не вовк! — усьміхнув ся Андрій. — Прийшов як і ти за водою, вправдї не зі збанком, але так хотїв напити ся. Але нема води в „Потайнику“!

— Нема? — поспитала тихесенько дївчина і глянула на панича. Очи їх стрінули ся. Одно на одного глянуло так якось дивненько, начеб вони счудували ся, відкіля прийшло проміж ними до стрічі...

— Та добре, що ти збанок мала! — закликав Андрій. — Ми даме вже собі раду.

Се сказавши, усьміхнув ся і поглянув ще палкійше в очи дївчинї. Наче щось спалахнуло біля нєї й обіймає її усю від ніг до голови. А панич мовить:

— Я зроблю ключку, завішу збанок і начеру води, але відтак і менї позволиш напити ся? Добре?

Дївчина облила ся ціла румянцем і мовчки подала збанок паничеви. Він узяв збанок і каже:

— Тож ходімо!...

І вони пішли у корчі до „Потайника“.

Тимчасом біля валу пахучого сїна розлягав ся регіт, що аж відгук лунав по лїсах. Коконадики полуднували, а Джус попикуючи файку, бо з полуденком живо звинув ся був, оповідав „сторії“ з воянського житя.

— Був у нас „фельдфебер“ Крук, — розповідав він. — рудий, вусатий. Ех! гадюка був він! Було бе рукою, а й ще ногами копає. І у того нелюда узяла ся охота ловити соловейків. Ходив у поблизький гайок, копав там на полянцї проміж пнями долики і уставляв над ними на дрібоссеньких прутиках з дощинок щось гей будки. Се були лапки на соловейків. В кожду насипле було котюга муравлиних яєчок і йде назад в касарню. На другий день виходить там знов в надї, що одна з дощинок упала, і він відтїля добуде соловейка. Та до сього якось не приходило. Будки стояли все неткнені. Лиш яєчок в них не має вже. Муравлї через добу повиносили їх з доликів і позаносили назад на муравлиска. Та се не зражувало Крука. Хотить і хотїть на тотї соловейки. Гадаю, ходи собі до судного дня, але менї дай спокій. Та ба, ходжу і я з ним.

— На соловейків! — покликнув хтось з гурту.

— А вже-ж! — повідає дальше Джус. — Бачите, собака назначив мене, щоби я з ним що дня ходив до гайку, добував тамки яєць з муравлиск і сипав у лапки.

Ходимож ми один тиждень, другий ба й на третий перейшло і нема кінця. Було прийду з „шпирки“ такий змучений, лиш би спочати, а тут вже горлає Крук писклявим тонким голосом: Ано, Джус! Підкрути вус і гайда на соловейків! Бодай ти сам став соловейком, гадаю; і ось узяла ся мене охота вистроїти „фіглика“ Крукови. Натовк я скла, зібрав в платочок і кральком сам стрібнув в гайок. Тихо було в гаю, лиш соловейки щебетали в далечи по гущавинах. Я вклякнув, всипав в один долик натовченого скла, декотре поуставляв на „литори“ і накрив зверха дощинкою. Тобто утяв штуку, що оскто соловейко тамки зловив ся. Відтак кральком вернув я назад в касарню. Бачите, того дня був я два рази в гайку. Раз із Круком а відтак сам. Другого дня Крук знов своє: Ано, Джус! Підкрути вус і гайда на соловейків! — Іду, кажу, и усьміхаю ся сам до себе. І ми пішли. Приходимо: один долок накритий. Мов у вовка засьвітили ся очи в Крука. Цет! — сикнув крізь зуби, — є соловейко! Він приклякнув біля дощинки, засукав рукави від кабата та сорочки на правій руцї, щоби не заважали, і шуєть руку від дощинку. А там як не скричить. Боженьку! Вся рука в крови! Він бігає по полянцї, вимахує рукою й заводить тонесеньким голосом, начеб сам став соловейком. І пішли ми з гайку, полишивши дощинки в ньому. Від того часу відпала охота в Крука ловити соловейків. Сарака и не догадав ся, хто йому вистроїв того „фіглика“! Лиш кленє було йому, та мене тее не чіпало ся. Відпала в нього від тої охота побивати хлопців правою ручинькою. Мабуть поболювала вона його все. Ударить було декого лївою, але все то вже не права.

Регочуть ся Коконадики з Джусової „сторії“ й нікому на гадку не прийде, де Мартуня. Гей позабули всї на дївчину. Аж ось згодом, геть, геть, іде вона, та якась вйби инша. В очах якась утома, личко блїденьке, гей налякана. І не дивить ся на нікого, лиш мовчки поставила збанок з водою і сїла.

— А ти де була, Мартуню? — питаєсь Семен.

— Води не було в „Потайнику“, — оповідає дївчина, потупивши очи.

— А ось начерла! — завважала тїтка Феся і вхопила рукою за збанок, що з нього вже дудлив Петро воду.

Дївчина геи змішала ся, а відтак каже тихесенько:

— Я — ключку зробила й начерла.

І засьміяли ся обі замужні сестри і покликнули:

— А чим же ти врізала прута на ключку? У тебеж ножа нема!

— Я — вломила! — повіла на силу дївчина, і дві великі слези вказали ся в її очах. Не доглянув їх ніхто, лиш старий Джус. Він же не знияв своїх очий з нєї і немов рад був зором шірнути в дївоче серце.

Та тут загреміло в далечи. Посхапували ся Коконадики й дивлять ся, а з далечі з синявих гір плавуть чорні хмари, котить ся одна через другу.

— Гей, до копиць! до копиць! — скричав Семен і похватив за вили. Джус зоб, а там і вся громада кинула ся до сїна. Підняла ся й Мартуня і помагає, хоч ноги дрожать від нею й вона хитаєть ся, мов скошена квітка. І вмить вказують ся копиці, одна, друга, третя, а там цїлий ряд їх вже є, щораз грубші, щораз вищі. Наче сїно з вил на них з усїх боків. Наче величезні птахи, зупиняючись в лету, сїдають здовж долиною на спочинок.

А хмари щораз близше і близше. Вже й громи грохотять над лїсом. Дрожить земля. Лискавки одна одну здоганяють у хмарах. Шумлять лїси й якісь дими клублять ся із них. Ворони увивають ся понад деревами, начеб їх хто сполохав долом. Грубі каплї дощу падуть з крайних хмар. Та Коконадики їх не чують. Робота кипить. Довершують копиць. Вже!... „Хвалабо!“ Оглядають ся. Боженьку! Мов чорна ніч над ними. Сьвіта божого не видно. І знова грохіт. Лискавка, мов гадюка, пронизує долину, а там десь вода на зігрітих поприлях Коконадників. Хоронять ся. Дехто сїв під копицею, деякі побігли до шопи, а Джус, зібравши начиннє від полуденку, поплів ся таки до пасїки.

— Мартуню, — сказав він ще, вказуючи рукою на збанок, що лежав порожний в травї. — Возьми збанок і неси за мною до пасїки.

Вона підняла збанок і пішла мовчки за Джусом. В пасїцї не було вужа, лиш калабаньки блестїли у травї, відкіля й поломані сині дзвіночки визирали якось так жалїбно, начеб кликали. Туча наc поломила...

Поклав Джус начиннє на стільчик, поставила й Мартуня збанок на ньому, а старий зараз:

— Що з тобою стало ся, дївчино?

Вона припала до Джуса, обняла його мокрими руками й заридала:

— Він — в недїлю прийде — прийде сюди до вас, татусю — і піде з вами до мого батенька — до моеї матїнки — щоби я — щоби мене —

Не докaзала, лиш хлипає й хлипає...

— Хто він?

— Син лїсного.

— Андрій?

— Він.

— Обіцяв з тобою оженити ся?

— Так.

— Добре. Ждати-му на нього в недїлю! — сказав грізно Джус. — Скоро прийде, пійдемо оба до батька й до мами. Ідн-ж тепер до шопи, там розіклали мабуть огонь, загрієш ся, а й платочко твоє просохне. Дївчина вийшла, а старий упав на постіль під острішком і заплакав мов мала дитина. Не мав він роду. Не знав, хто його батьком, а й мами не бачив. Прийняв його чужий рід до себе. Виріс у ньому! Полюбив його, і ось...

Важкі каплї дощу, продираючись крізь острішок, падали на старого пасїчника, а йому здавало ся, що се не каплї, але важкі слези мами-небоги, що плакала над ним і кликала: І мене також, сину! Мене також, сину!

Ой не прийшли до Семена та Ярини в недїленьку ні Джус ні син лїсного, а настала в понедїлок зараз раненько до села така вістка:

Джус, даром ждавши цїлий день на панича, пійшов сам нічю на лїсничівку й жадав тамки, щоби Андрій їхав з ним в свати до Мартунї. Та всї висьміяли його, а Андрій аж реготав ся і казав: Я-ж не міг оперти ся дївчинї, що стрівши ся зі мною, вчарувала мене чорними очима. Вона сама —

Та заки докінчив, кинув ся Джус на нього, повалив на землю і задусив. Прискочив лїсний з жінкою та челядию, але вже було по всьому. Труна добули зпід пасїчника. Тоту вістку до села приніс з лїсничівки наймит, що прийшов до панотця просити на панахиду над Андрієм.

Він лежав тамки на лїсничівцї проміж горіючими сьвічками. Горіли сьвічка, капав віск з них, а прискаюче сьвітло наче кликало: Ти умер! А вона?... Скапне її жите, як той розтоплений віск — радне їй було умерти.

ПРОТОКОЛ

з XIII. Головної Конвенції Р. Н. Союза в Америці, яка відбула ся на днях від 7-го до 12-го вересня 1914 р., в „Elmwood Music Hall" на розї улиць Elmwood & Virginia, Buffalo, N. Y.

(Дальше.)

СПРАВОЗДАНЄ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА Руського Народного Союза в Америці

за час від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.

Яко гол. касієр Р. Н. Союза провадив книгу приходів і розходів Р. Н. Союза і Р. М. Союза. Касова книга гол. касієра є вповні згідна з книгами гол. фінансового секретаря.

Головною задачею касієра було переводити виплати, підписувати чеки і льокувати готівку в банках, означених ухвалами Конвенції. Рівнож було обовязком гол. касієра провірювати суму дописаних процентів від капіталів, ульокованих в ріжних банках.

Готівка Р. Н. Союза і Р. М. Союза була ульокована на 14 банкових книжочках у 8 банках.

Після замкненя каси з днем 31. липня 1914 р. виносила готівка:

в Р. Н. Союзї	$148.914.28
в Р. М. Союзї	28.650.23
Стан готівки з днем 31. липня 1914 р. разом	**$177.594.51**

Повпеша готівка була ульокована на книжочках в слїдуючих банках:

1. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.	$29.393.30
2. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.	2.060.09
3. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.	419.80
4. Dime trust and Save Deposit Co. of Shamokin, Pa.	35.646.15
5. The National Bank of Shamokin, Pa	29.465.01
6. The National Bank of Shamokin, Pa.	11.675.56
7. Peoples Savings and Trust Co. of Hazleton, Pa.	5.841.48
8. The First Nat'l Bank of McAdoo, Pa.	13.642.86
9. Union Trust Co. of Jersey City	7.811.77
10. The First Nat'l Bank of McAdoo, Pa.	6.345.50
11. Shamokin Banking Company of Shamokin, Pa.	7.610.33
12. Dime Trust and Deposit Co. of Shamokin, Pa.	4.379.01
13. The Guarantee Trust and Save Deposit Co. Shamokin, Pa.	20.581.58
14. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.	7.819.12
Загальна сума на банкових книжочках	$182.691.56
Нескешовані чеки банками	5.596.96
Остає сума	$177.094.60
Підручна готівка у гол. касієра	499.91
Загальний стан готівки з д. 31. липня 1914 р.	**$177.594.51**

Повисший стан готівки на банкових книжочках годить ся вповні зі станом готівки, виказаної на підставі касових книг гол. фінансового секретаря.

Шамокін, Па., дня 31. липня 1914 р.

Алексій Шаршонь,
гол. касієр Р. Н. Союза.

СПРАВОЗДАНЄ ДРУКАРНІ Руського Народного Союза в Америці

за час від 1-го серпня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.

КАСОВИЙ ОБОРОТ.

Приходи:

1912 рік.	
Готівка в міс. серпня остала	674.78
Вересень	2.058.32
Жовтень	3.097.34
Падолист	6.112.76
Грудень	2.218.82
1913 рік.	
Січень	3.480.72
Лютий	2.059.01
Марець	4.557.80
Цьвітень	2.254.97
Май	2.224.37
Червень	2.452.31
Липень	2.599.44
Серпень	4.161.49
Вересень	2.268.25
Жовтень	2.401.02
Падолист	3.424.06
Грудень	2.899.58
1914 рік.	
Січень	3.975.32
Лютий	6.565.16
Марець	2.863.53
Цьвітень	2.641.34
Май	4.703.42
Червень	3.180.76
Липень	2.852.60
Разом	75.727.17

Розходи:

1912 рік.	
Вересень	1.729.83
Жовтень	2.464.80
Падолист	6.494.62
Грудень	2.351.63
1913 рік.	
Січень	3.070.54
Лютий	2.886.30
Марець	2.504.10
Цьвітень	2.044.09
Май	2.637.34
Червень	2.904.43
Липень	3.210.40
Серпень	2.999.38
Вересень	2.659.96
Жовтень	2.719.21
Падолист	3.102.09
Грудень	3.629.76
1914 рік.	
Січень	4.887.30
Лютий	2.912.50
Марець	4.096.50
Цьвітень	2.868.88
Май	6.288.89
Червень	3.384.86
Липень	2.733.18
Разом	74.580.59

Загальний прихід (за час від 1. вересня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	75.727.17
Загальний розхід (за час від 1. вересня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	74.580.59
Надвишка каси з дн. 31. липня 1914 р.	1.146.58
Депозит за електрику в „Поблік Сервіс Ко."	100.00
Загальний стан готівки з дн. 31. липня 1914 р.	1.246.58

ПОДРІБНЕ ЗІСТАВЛЕНЄ ПРИХОДІВ.

Посторонна передплата на „Свободу"	2.190.92
За орґан від Р. Н. Союза	40.755.80
За оголошеня від Братств і Товариств	357.79
За оголошеня приватні бизнесові	7.294.45
За друки. книги і календар від Р. Н. С.	14.844.61
За друки для Братств і Товариств	1.015.59
За друки для приватних осіб	2.384.81
За книжки власного і чужого накладу	1.264.19
Надзвичайні приходи	1.198.11
Позичка від Р. Н. Союза на машину „лінотайп"	3.359.00
За оголошеня до календаря Р. Н. Союза	387.12
Готівка з серпня 1912 р.	674.78
Разом	$75.727.17

ПОДРІБНЕ ЗІСТАВЛЕНЄ РОЗХОДІВ.

Офісові видатки (почтові видатки, оплата експресів, телефон і др.)	2.013.49
Зворот позички Р. Н. Союзови: а) позичка на машину „лінотайп" $3.359.00 і б) сплата капіталу по $50.00 місячно від 1-го січня 1913 р. $950.00	4.309.00
Процент Р. Н. Союзови від уділених позичок	1.236.49
Асекурація інвентара від огню і робітників від випадків	835.66
Рент Р. Н. С. за винаєм льокалю	2.970.00
Опал і чищенє льокалю	686.95
Електрика і ґаз до осьвітлюваня і машин	1.097.85
Направа машин і реставрованє убікацій	1.477.71
Клїші, шнури, фарба і т. п.	864.73
Папір на „Свободу"	8.131.56
Оплата почтова за обі „Свободи"	2.745.74
Видатки на приватні і Союзові роботи	11.688.66
Видатки на видавництво і закупно книжок до перепродажи	689.28
Видатки на інвентар	9.585.67
Платні робітників, завідателя і редакторів	26.247.80
Разом	$74.580.59

Перегляд поодиноких рахунків.

I. Готівка в касї з днем 31. липня 1914 р.	**1.246.58**
II. Вартість уряджена друкарні: закуплено друкарню дня 25-го липня 1908 р. за	16.855.00
Закуплено інвентар (за час від 23. липня 1908 р. до 7. жовтня 1912 р.):	
а) черенки і друкарські прибори	1.042.07
б) машини, прибори до машин до друку, мотори і матрици до машин до складаня	2.118.03
в) уряджене офісів і робітні	226.34
г) олово до машин „лінотайп"	402.32
	20.644.36
Процент за зужитє матеріялів і машин	9.909.12
	10.735.24
Закуплено інвентар (за час від 8. жовтня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.):	
а) черенки і друкарські прибори	1.116.49
б) машини до друку і до складаня, мотори, прибори до машин і матрици	16.849.63
в) уряджене офісів і робітні	624.97
г) олово до машин (лінотайп)	411.15
	19.002.24
Процент за зужитє матеріялів і машин	1.920.00
	17.082.24
Вартість уряджена, закупленого в часї від 25. липня 1908 р. до 7. жовтня 1912 р.	10.735.21
Вартість уряджена, закупленого в часї від 7. жовтня 1912 р. до 31. липня 1914 р.	17.082.24
Вартість цілого уряджена з дн. 31. липня 1914 р.	**27.817.48**
III. Вартість друків, книжок і бібліотека „Свободи":	
а) Вартість книжок власного накладу (ціна кошту)	2.500.00
б) Вартість книжок закуплених до перепродажи (ціна кошту)	150.00
в) Вартість бібліотеки ред. „Свободи"	86.85
Вартість загальна книг і бібліотеки	**2.736.85**
IV. Запас паперу і инших матеріялів:	
а) папір на календар Р. Н. С. на 1915 р.	963.81
б) папір на друки видавництва „Просьв. Комісії" і запас коверт, тикетів і т. п.	300.00
Загальна вартість паперу	**1.263.81**
V. Довжники:	
а) Р. Н. Союз за „Свободу" за міс. липень (сю суму отримано в міс. серпни)	2.058.80
б) „Просьвітна Комісія" за друки (на сей довг отримано в міс. серпни $612,27)	1.106.37
в) Відділи Р. Н. Союза за друки і за оголошеня приватні	336.94
г) виплати на рахунок праць при календари Р. Н. С. на 1915 р.	125.00
	3.627.11
VI. Позички від Р. Н. Союза:	
На закупно друкарні дня 25. липня 1908	16.855.00
На закупно машини „лінотайп"	3.359.00
На закупно машини до друку зв. „Дуплекс Прес"	9.850.00
На черенки до слов. „Свободи" 1909 р.	220.57
Разом	30.284.57
Сплачено Р. Н. Союзови	4.309.00
Остає довг з днем 31. липня 1914 р.	**25.975.57**

У повисшім зіставленю не узглядпено таких позицій, як: видатки на адоптацію льокалю, які виносили за час від 23-го липня 1908 р. до 31-го липня 1914 р. $1,943.84, як також не подано видатків за направу машин і закупно нових частий до машин. За те процент, який відчислено за зужитє машин і матеріялів, подано відповідно до стану в якім находять ся машини.

В друкарні находить ся слїдуючий інвентар: поспішна машина до друкованя „Свободи" т. зв. „Дуплекс" з електричним мотором о силї 15 коний, друкує пересічно 4000 примірників на годину; цилїндрова машина зв. „Бебкок" до друку книжок і більших друків, з мотором о силї 3 коний; машина до складаня аркушів з мотором о силї ½ коня: дві машини до друку дрібних робіт (величини 14×22 і 8×12) з моторами о силї ½ коня: машина до перетинаня паперу, величина 26 ц.; 3 машини до складаня зв. лінотайп (чч. моделїв 2, 5 і 15) з моторами: 9 маґазинів з матрицами; котел до перетоплюваня олова з приборами; 6 столів з каміниими верхами до приладжуваня форм; 2 преси до відбиваня адресара і шпальт; 13 штеляжів і 270 кашт з ріжнородними черенками і матеріялами до складаня: 5 кабінетів на адресар „Свободи" і на склад черенок; два кабінети до ужитку експедиції; 6 бюрок, 7 столів і 20 крісел: велика огнетривала каса, 3 виставові шафи на книжки, годинник до контрольованя часу праці робітників; 2 машини до писаня; годинник стінний, зеркала, образи і т. д.

Кромі сего находить ся богато приборів до машин і других дрібних а вартісних річий, як: вальцї до машин, рами до форм, ґалї, машинки до наклеюваня адресів, ваги, тачки, візок до пакунків, резервові мотори, трансмісії, 2 електричні вітраки, коновки і т. п.

В друкарні находить ся також около 500 ріжнородних клїшів з образцями.

Для вигоди членів Р. Н. Союза удержувала друкарня „Свободи" також склад книжок, портретів і ріжних друків. З днем 31. липня 1914 р. було на складї 103 родів книжок, з того 64 власного накладу, а 39 чужого, закупленого до перепродажи. В послїдних двох роках видано 10 нових накладів книжок.

Великий попит за книжками вимагає значнійшого поширеня сего відділу друкарні.

ЗІСТАВЛЕНЄ МАЄТКУ.

Чинний стан.

Готівка	1.246.58
Уряджене друкарні (машини і інвентар)	27.817.48
Книгарня, друки і бібліотека редакції	2.736.85
Запас паперу і инших матеріялів	1.263.81
Довжники	3.627.11
Разом	**36.691.83**

Довжний стан.

Позичка в Р. Н. Союзї	$25.975.57
Чистий маєток „Свободи"	10.716.26
Разом	**36.691.83**

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 31. липня 1914 р.

Андрій Савка.
завідатель друкарні „Свобода".

Виказ жертв

за час від 1-го вересня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.

Адміністрація „Свободи" займала ся також збиранєм жертв на народні цїли в старім краю і Америцї. Всї жертви як також і посьвідки відісланя гроший були оголошені в „Свободї".

Жертви зібрано на слїдуючі цїли:	Зібрано	Вислане	Остало
1. Фонд „Рідна Школа" в Галичинї	5.658,90	5.585.66	73.24
2. Фонд запомоговий для голодуючих	4.793,51	4.781.01	12.50
3. На квадратові мeтри на „Український Город"	585.03	447.38	137.65
4. Фонд Мирослава Сїчиньского	578.85	578.85	
5. Фонд о. Н. Стефановича	500.00	500.00	
6. На ювілейний дар Ів. Франкови	287.13	255.10	32.03
7. На українську бурсу в Горлицях	296.71	255.76	40.95
8. На українську бурсу в Сяноцї	17.11	16.11	1.00
9. На курен внешньої осьвіти для Тов. „Просьвіта"	49.37	49.37	
10. Фонд шкільно-просьв. в Америцї	26.30	17.50	8.80
11. На інформацийний комітет у Львові	3.00		3.00
12. На виборчий фонд в Галичинї	16.25	16.25	
13. Жертви для Вас. Юрчака	10.50	10.50	
14. Жертви для М. Павлика	4.00	4.00	
Разом	12.826.66	12.517.49	309.17

В повисшім виказї містять ся також жертви, удїлені Руським Народним Союзом, а се: на фонд „Рідна Школа" в Галичинї $2.500.00, на запомоговий фонд для голодуючих в Галичинї $100.00; на ювілейний дар Ів. Франкови $200.00; на фонд Мирослава Сїчиньского $500.00; на фонд о. Николая Стефановича $500.00. — Разом $4.300.00.

Позістала сума $309.17 є ульокована в банку.

Адміністрація „Свободи".

——o——

СПРАВОЗДАНЄ ГОЛ. КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ
Руського Народного Союза в Америцї

за час від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.

——o——

В часї від послїдної гол. конвенциї перевела контрольна комісія 5 рази контролю в Р. Н. Союзї, а іменно: від 7. до 10. марця 1913 р.; від 1. до 4. липня 1913; від 9. до 12. вересня 1913 р. (принагідно Річного Засїданя); від 17. до 20. лютого 1914 р. і від 10. до 15. серпня 1914 р.

Крім сего брали члени контрольної комісії участь в поконвенцийнім засїданю, яке відбуло ся 8. до 11. жовтня 1913 р.

Контрольна Комісія старала ся як найточнїйше провірити цїле дїло-і книговодство Р. Н. Союза. Контролю переводило ся у всїх відїлах Р. Н. Союза т. є. в Р. Н. Союзї, Р. М. Союзї і друкарнї.

Контрольна Комісія уважала своїм обовязком перевести також контролю і в „Просьвітній Комісії", яку уважало яко один із відїлів Р. Н. Союза. Тому предсїдатель контрольної комісії зажадав від предсїдателя „Просьвітної Комісії" переданя йому бондів членів „Просьвітної Комісії". Однак предсїдатель „Просьв. Ком." відмовив сему жаданю, заявляючи, що „Просьвітна Комісія" є зависима лише і виключно від гол. конвенциї Р. Н. Союза. З тої отже причини контролї в „Просьв. Ком." не переведжено.

МАЄТОК Р. Н. СОЮЗА.

I. РУСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

а) Касовий оборот.

Загальний прихід (за час від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)		511.090.22
Загальний розхід (за час від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)		474.875.50
Надвишка готівки з дня 31. липня 1914 р.		36.214.72
Готівка з дня 1. серпня 1912 р. (XII. конв. у Вілкесбері)		106.384.06
Готівка за рент від реальности Р. Н. С.		6.315.50
Загальний стан готівки з дн. 31. липня 1914 р.		148.914.28
Крім сего має Р. Н. Союз:		
На позичках		33.600.00
Реальність (цїна купна і добудови)		19.500.00
На позичцї „Свободи"		25.975.57
Разом		228.019.85

б) Зіставленє маєтку.

Чинний стан.

Готівка	$148.914.28	
На позичках	33.600.00	
Реальність	19.500.00	
Позичка „Свободи"	25.975.57	$228.019.85

Довжний стан.

Власні фонди:

Резервовий	$121.057.20	
Розпорядимий	24.607.07	
Убогих	11.680.57	
Шкільний	9.903.23	$167.248.07

Чужі фонди:

Сирітський		60.771.78
		$228.019.85

ВЛАСНИЙ МАЄТОК Р. Н. СОЮЗА.

Власний маєток цїлого Р. Н. Союза складає ся зі слїдуючих фондів:

1. Фонд резервовий Р. Н. С.	$121.057.20
2. „ розпорядимий	24.607.07
3. „ убогих	11.680.57
4. „ шкільний	9.903.23
5. „ резервовий Р. М. С.	28.650.23
6. „ резервовий друкарнї	10.716.26
Разом	$206.614.56

Власний маєток цїлого Р. Н. Союза виносить з дн. 31. липня 1914 р. $206.614.56.

ЗРІСТ ФОНДІВ Р. Н. СОЮЗА ЗА ПОСЛЇДНІ ДВА РОКИ.

Власні фонди Р. Н. С.:

Фонд резервовий Р. Н. С. зріс о	52.555.28
„ розпорядимий зріс о	16.484.39
„ убогих зріс о	3.764.94
„ шкільний зріс о	1.381.05
„ резервовий Р. М. С. зріс о	11.937.77
„ резервовий друкарнї зріс о	10.716.26
Власний маєток Р. Н. С. зріс о	**$96.839.69**
Чужі фонди Р. Н. С.:	
Фонд сирітський Р. Н. С. зріс о	**$13.303.32**
Загально зросли фонди Р. Н. С. о	**$110.143.01**

УЛЬОКОВАНЄ ГОТІВКИ.

Цїла готівка Р. Н. Союза є ульокована на 16 банкових книжочках.

Стан готівки з дн. 31. липня 1914 р. виносив:

в Р. Н. Союзї	148.914.28
в Р. М. Союзї	28.650.23
в друкарнї „Свободи"	1.246.58
Разом	**$178.841.09**

II. РУСЬКИЙ МОЛОДЕЧИЙ СОЮЗ.

а) Касовий оборот.

Загальний прихід (від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	18.224.22
Загальний розхід (від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	6.286.45
Надвишка готівки з дн. 31. липня 1914 р.	11.937.77
Готівка з 1. серпня 1912 р.	16.712.46
Загальний стан готівки з дн. 31. липня 1914 р.	28.650.23

б) Зіставленє маєтку.

Чинний стан.

Готівка	**$28.650.23**

Довжний стан.

Резервовий фонд	**$28.650.23**

III. ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ".

а) Касовий оборот.

Загальний прихід (за час від 1. вересня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	75.727.17
Загальний розхід (за час від 1. вересня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	74.580.59
Надвишка каси з дн. 31. липня 1914 р.	1.146.58
Депозит за електрику в „Поблік Сервіс Ко."	100.00
Загальний стан готівки з дн. 31. липня 1914 р.	1.246.58

б) Зіставленє маєтку.

Чинний стан.

Готівка	1.246.58
Уряджене друкарнї (машини і інвентар)	27.817.48
Книгарня, друки і бібліотека редакциї	2.736.85
Запас паперу і инших матеріалів	1.263.81
Довжники	3.627.11
Разом	**36.691.83**

Довжний стан.

Позичка в Р. Н. Союзї	$25.975.57
Чистий маєток „Свободи"	10.716.26
Разом	**36.691.83**

ЗАГАЛЬНИЙ БІЛЯНС Р. Н. СОЮЗА.

з днем 31. липня 1914 р.

Чинний стан.

I. Р. Н. Союз:

Готівка	$148.914.28	
На позичках	33.600.00	
Реальність	19.500.00	
Позичка „Свободи"	25.975.57	$227.019.85

II. Р. М. Союз:

Готівка	$28.650.23	28.650.23

III. Друкарня Р. Н. Союза:

Готівка	$1.246.58	
Уряджене (машини і інвентар)	27.817.48	
Книгарня, друки і бібл. ред.	2.736.85	
Запас паперу і ин. матер.	1.263.81	
Довжники	3.627.11	36.691.83
Разом		**$293.361.91**

Довжний стан.

I. Р. Н. Союз:

Фонд резервовий	$121.057.20	
„ розпорядимий	24.607.07	
„ убогих	11.680.57	
„ шкільний	9.903.23	
„ сирітський	60.771.78	$228.019.85

II. Р. М. Союз:

Фонд резервовий	$28.650.23	28.650.23

III. Друкарня Р. Н. Союза:

Чистий маєток друкарнї	$10.716.26	
Позичка в Р. Н. С.	25.975.57	36.691.83
		$293.361.91

Звіт контрольної комісії обіймає отже вислїд ревізії в Р. Н. Союзї, в Р. М. Союзї і в друкарнї „Свободи".

Звіти з поодиноких ревізій були оголошені у своїм часї в „Свободї", органї Р. Н. Союза.

Повисший звіт обіймає загальний вислїд і стан членів та маєтку Р. Н. Союза по день 31. липня 1914 р.

ЧИСЛО І ЗРІСТ ЧЛЕНІВ Р. Н. СОЮЗА І Р. М. СОЮЗА.

На послїдній XII. Головній Конвенциї:

Р. Н. Союз числив	14.743 членів
Р. М. Союз числив	1.950 членів
Разом	16.693 членів

З днем 31-го липня 1914 р.:

Р. Н. Союз числив	**20.549 членів**
Р. М. Союз числив	**4.786 членів**
Разом	**25.335 членів**
Руський Народний Союз побільшив ся о	**5.806**
Руський Молодечий Союз побільшив ся о	**2.836**
Р. Н. С. і Р. М. С. разом побільшили ся о	**8.642**

З днем 31-го липня 1914 р. Р. Н. Союз і Р. М. Союз разом числять 25.335 членів.

Члени Р. Н. Союза були зорганїзовані в 400 відїлах Р. Н. Союза. Від послїдної Конвенциї зросло число відїлів Р. Н. Союза о **95.**

Члени Р. М. Союза були зорганїзовані в 188 відїлах Р. М. Союза. Від послїдної Конвенциї зросло число відїлів Р. М. Союза о **53.**

Належить замітити, що зріст членів Р. Н. Союза в послїдних двох лїтах був найбільший за цїлий час 20-лїтного істнованя Р. Н. Союза.

——o——

Готівка була ульокована як слїдує:

1. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.		$29.393.30
2. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.		2.060.09
3. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.		419.80
4. Dime trust and Save Deposit Co. of Shamokin, Pa.		35.646.15
5. The National Bank of Shamokin, Pa		29.465.01
6. The National Bank of Shamokin, Pa.		11.675.56
7. Peoples Savings and Trust Co. of Hazleton, Pa.		5.841.48
8. The First Nat'l Bank of McAdoo, Pa.		13.642.86
9. Union Trust Co. of Jersey City		7.811.77
10. The First Nat'l Bank of McAdoo, Pa.		6.345.50
11. Shamokin Banking Company of Shamokin, Pa.		7.610.33
12. Dime Trust and Deposit Co. of Shamokin, Pa.		4.379.61
13. The Guarantee Trust and Save Deposit Co. Shamokin, Pa.		20.581.58
14. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.		4.379.01
15. The New Jersey Title Guarantee and Trust Co., Jersey City, N. J.		1.012.23
16. Public Service Co., Jersey City, N. J.		100.00
Разом найдено на банкових книжочках		183.803.79
Нескешовані чеки Р. Н. Союза і Р. М. Союза	5.596.96	
Нескешовані чеки друкарнї „Свободи"	115.61	5.712.57
		178.091.22
Підручна готівка у касієра А. Шаршона	499.91	
Підручна готівка у завідателя друкарнї А. Савка	249.96	749.87
Разом найдено стан готівки з 31. липня 1914 р.		**178.841.09**

Контроля виказала, що дїловодство, книговодство і каса у всїх відїлах Р. Н. Союза є дуже старанні. З великим признанєм належить піднести працю і посьвяту урядників в совіснім і точнім виповнюваню своїх обовязків. В першій мірі належить піднести їх заслуги коло сьвітлого розвою нашої організації, чого доказом є незвичайний зріст членів, а в слїд за тим і зріст маєтку Р. Н. Союза.

Вайтінґ, Інд., 31. липня 1914 р.

о. Валентій Балог
предс. Гол. Контр. Ком.

Стефан Миляновичь
член Гол. Контр. Ком.

Йосиф Ялечко
член Гол. Контр. Ком.

РЕКОРДОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. Н. С.

за місяць вересень 1914.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ

В. 13. Апостол Петро.
В. 19. Стефанюк Андрей.
В. 33. Банаш Франко.
В. 46. Гвіздош Юрко.
В. 49. Фучкевич Володислав.
В. 56. Вирбицький Петро.
В. 57. Новінький Йосиф. Лучковець Сидор. Столяр Іван.
В. 70. Пілевич Дмитро. Костецький Волод.
В. 73. Дулеба Гринько, Лозовський Михайло.
В. 76. Кзук Роман.
В. 82. Мельник Василь.
В. 87. Дурняк Алексій. Югас Михайло.
В. 95. Лупяж Леон. Хруставка Іван.
В. 98. Гульда Прокін.
В. 105. Белюх Василь.
В. 106. Посланський Михайло, Кобльк Іван.
В. 123. Думанський Яків.
В. 124. Гот Григорій. Романів Іван.
В. 130. Проньків Стах. Батвій Стефан.
В. 132. Гусак Іван, Цибринський Василь.
В. 136. Подобинський Стефан.
В. 138. Кріль Пилип.
В. 142. Писарський Михайло.
В. 147. Франків Стефан.
В. 148. Попиль Никола.
В. 151. Слота Ева. Кухта Параня, Демека Анна. Слота Катерина. Хома Катерина, Мацьків Марія.
В. 153. Роль Михайло. Данько Семен. Роль Іван. Мотиль Іван.
В. 158. Симанюк Роман. Петрашин Гриць.
В. 160. Білоус Михайло. Шемберко Анастазія, Левків Василь. Фуртас Анна. Савка Семеон. Лялька Николай.
В. 162. Вінніцький Іван.
В. 170. Савга Петро. Хмужиневький Іван.
В. 175. Ковальчук Іван.
В. 182. Кубалек Антін.
В. 197. Лисак Стефан.
В. 208. Кравець Йосиф.
В. 216. Станецька Марія.
В. 217. Білас Іван Панчишин Василь, Наперка Григорій.
В. 218. Пограничний Іван, Гренечко Іван.
В. 221. Стронський Василь. Сенютович Григорій, Будник Николай.
В. 222. Чайковський Іван, Кубіля Петро, Березовський Михайло.
В. 224. Лизогуб Михайло.
В. 227. Кленак Анна, Кравець Юрко.
В. 229. Савка Андрей, Поточняк Катерина.
В. 241. Ревуцький Кароль. Хонтовий Михайло. Семегин Николай. Подедворний Йосиф. Лаврів Йосиф, Зубик Дмитро, Хомета Гнат, Сасна Стефан.
В. 244. Бендза Василь.
В. 245. Зазуляк Василь, Караджан Магдалина, Мартинюк Евстахій. Стафій Михайло, Кокотайло Теодор.
В. 246. Стаднік Анна. Лех Андрей. Малишевська Ева, Гарматюк Антін, Сирота Лукіян. Штокайло Василь, Присяжнюк Антін.
В. 255. Штеняк Дмитро.
В. 268. Залом Юрко.
В. 270. Поронович Юстин. Василюк Ізидор.
В. 273. Долинський Томко.
В. 278. Михальцевич Іван.
В. 279. Гук Настя.
В. 282. Шкляренко Алексій. Каній Василь.
В. 284. Лопушанський Іван, Макара Николa. Лишега Никола.
В. 288. Коханевич Николай.
В. 293. Годовчик Марія.
В. 296. Різник Ілія.
В. 298. Заранч Юрко.
В. 299. Шак Федор. Буртик Іван. Мельник Макій.
В. 300. Брежінський Стефан.
В. 301. Кравчук Іван.
В. 303. Бойків Никола.
В. 306. Децик Василь.
В. 308. Шаланій Іван.
В. 315. Щерба Ева.
В. 316. Бодак Іван, Лівуш Онуфрий.
В. 322. Сотяк Михайло.
В. 327. Маріяш Іван. Рибак Андрей. Радковський Петро.
В. 329. Козак Василь.
В. 330. Горошко Петро.
В. 336. Корінь Николай.
В. 338. Пельц Петро.
В. 349. Спиьків Стефан.
В. 350. Городиський Антін.
В. 355. Івасяк Яцко.
В. 362. Кругонський Йосиф.
В. 363. Гарлай Михайло.
В. 366. Драущак Іван. Мазурик Іван. Михалик Іван. Березяк Микита.
В. 370. Загайкевич Семко. Шалаган Николай. Ваник Василь. Самкара Михайло. Матуляк Ігнац. Вільчинський Адам. Чаніга Василь. Кучірка Іван. Пятківський Роман.
В. 384. Слободзянек Ілько. Палак Василь. Іванців Василь, Лівуш Василь.
В. 385. Готра Марія, Сокіл Марія. Селинюк Юлія.
В. 387. Іванкевич Юрко, Гормонович Семен.
В. 388. Камінський Станислав, Гарнавський Гринь.
В. 394. Каніи Маріян.
В. 396. Барон Данило.
В. 399. Рачко Михайло.
В. 400. Симовський Петро, Рукошевський Федько. Шмагала Дмитро, Вус Михайло. Труш Йосиф.
В. 401. Кисілов Іван. Батко Йосиф. Лисак Сергій.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Майтан Стефан. Хлєбовський Йосиф. Гардиш Тимко.
В. 4. Глива Василь.
В. 7. Возьний Катерина.
В. 8. Мовчан Кузьма. Гира Теодор. Фельчик Василь., Береза Андрей. Шкирпан Тит, Рахель Андрей, Перун Андрей, Метив Йосиф. Фециин Іван. Мовчан Андрей. Лишив Юрій. Красуляк Юрко. Йош Йосиф. Дрибчак Іван.
В. 29. Марусевич Михайло.
В. 38. Барткевич Йосиф.
В. 47. Мацько Іван. Галан Николай.
В. 63. Панчак Семен.
В. 65. Грицов Йосиф.
В. 73. Рувінська Марія.
В. 78. Якубовський Іван.
В. 102. Шулейда Михайло.
В. 117. Бурко Іван.
В. 124. Горбовий Михаил. Зьонкевич Павло.
В. 127. Кульчицький Николай.
В. 131. Зубик Цилька.
В. 133. Яблонський Кароль Яблонська Теодозія. Глух Іван, Легкий Дмитро.
В. 135. Різак Федор.
В. 138. Фок Теромко. Солар Анастазія, Солиж Іван.
В. 155. Петренка Іван. Дичишин Іван.
В. 157. Іваньо Гринько.
В. 160. Шуст Дмитро.
В. 164. Самолевич Йосиф.
В. 168. Пашин Никола.
В. 172. Молнар Іван.
В. 175. Стефаняк Николай, Запоточний Мих.
В. 186. Пшихоцька Аполльонія.
В. 189. Ганчарик Федор.
В. 194. Шклярик Антін.
В. 203. Ковальський Іван.
В. 208. Шопяк Митро.
В. 221. Марчук Антін. Шмігельський Андрій.
В. 226. Слабий Фелько.
В. 235. Гідич Йосиф.
В. 239. Зубрицький Теодор.
В. 245. Страшевський Себестіян.
В. 250. Ясік Франц, Мінько Іван.
В. 259. Чорник Ілько.
В. 263. Лобур Данило.
В. 273. Квятановський Филип.
В. 275. Корений Розалія.
В. 297. Романик Михайло.
В. 306. Зачуцінський Андрей.
В. 338. Пацканик Михайло.
В. 347. Бейгер Никола. Язвінський Петро.
В. 350. Любомирович Николай.
В. 360. Демчина Микола.
В. 363. Ткачек Гриць. Леськів Никола.
В. 374. Мельничак Олекса.
В. 387. Кудрич Іван.

ЧЛЕНИ ПРИСТУПИВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 2. Пугирка Алексій.
В. 4. Смакула Михайло.
В. 12. Шпак Николай (мол.).
В. 19. Дишкевич Михайло.
В. 63. Крук Іван.
В. 64. Бейгер Никола.
В. 70. Дацко Івась.
В. 78. Супранович Матеуш.
В. 92. Ручинський Василь. Лівак Михайло.
В. 95. Майчак Василь.
В. 99. Скорін Ілія. Мазур Николай.
В. 102. Нроць Іван.
В. 108. Маланчук Роман.
В. 117. Гишка Юрко.
В. 137. Підборецький Іван.
В. 193. Грибак Василь.
В. 214. Тимець Онуфрий.
В. 217. Гречин Василь.
В. 225. Греськів Йосиф.
В. 241. Матиящук Ілько. Рекрут Омелян.
В. 242. Синюта Сень.
В. 263. Патра Андрей.
В. 288. Каплун Роман. Каплун Іван.
В. 295. Куцик Василь.
В. 306. Грабаш Тимко.
В. 309. Лаба Анастазія. Лаба Василь.
В. 314. Колесар Елисавета.
В. 326. Вітковия Семен.
В. 343. Гой Василь.
В. 357. Гуріш Дмитро.
В. 362. Дячишин Іван.
В. 380. Андрух Стефан.
В. 385. Гульгун Павло, Савюк Теодор, Петрусевич Грицько.
В. 391. Чомко Стефан.
В. 399. Сенчак Кость. Зволо Андрій, Сенчак Дмитро. Сенчак Роман.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИЧЕРКНЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Амбінський Стефан. Посатка Теофіль, Гутовський Казимир. Талпаш Анастазія, Токач Анна. Талпаш Теодозия.
В. 2. Врона Филип. Карвай Іван. Мельник Семан. Шиманський Андрей.
В. 3. Вільха Макар. Мазур Петро, Дзендзель Петро.
В. 4. Сандович Дорка. Микитишин Анастазія.
В. 6. Попович Дмитро.
В. 7. Ковальчик Михайло. Тхорик Лешко. Нітражний Іван. Лазоэко Ілія, Ткач Михайло. Сталник Михайло, Бурий Стефан, Яцканич Петро.
В. 8. Фенич Петро, Гайдук Кирило. Гайдук Михайло. Кацьба Александер, Лісів Василь.
В. 9. Гильхович Яків. Реміш Адам. Булевський Петро, Стець Киприян, Жуков Николай.
В. 12. Павчак Василь, Гузий Іван, Дудич Юрій, Гузий Василь. Крістан Марія, Петришин Сильвестер. Сіра Осип. Сіра Миколай, Бугель Анна, Дворацький Іван.
В. 13. Крипицький Василь, Савіцький Василь. Палюх Симеон. Михасів Симоон. Мадараш Михайло, Ковальчик Кондрат.
В. 14. Патрош Александер. Оліяр Юрій.
В. 17. Гобляк Ксеня. Майкович Єва, Паства Андрій. Смерітка Григорій.
В. 18. Блонек Стефан. Галик Киприян. Бікуняк Теодор Коваль Петро. Феленчак Астафій.
В. 22. Жарський Никодим.
В. 29. Барчік Петро. Бозмовський Теодор, Кулявий Іван. Корч Мартин. Галайда Стефан. Турпак Іван.
В. 30. Мудренький Михайло. Брезінський Іван, Добровяк Олекса, Буйдош Федор. Вус Іван. Гембусь Павло. Кучма Трофим. Ровінський Кость. Григор Едвард. Гула Адам.
В. 33. Симончик Андрей. Заморський Роман.
В. 36. Полянський Іван II.
В. 37. Вохнеч Семко. Морголець Іван. Котек Іван. Головач Стефан. Сенко Лукач II., Іванча Петро. Сиванич Василь. Шушереба Федор, Фондяк Михайло., Цалинський Семен. Грицько Юліянна (мол.). Курочка Марія. Курила Йосиф. Пюпа Данько, Семетковський Юрій. Фенин Дмитро. Лукач Антін, Жентичка Максим. Циган Петро, Сміляницький Федор. Фик Кондрат. Фик Григорій (Смільник), Лазорищак Ілько, Горошак Ілько, Синько Лукач I. Жентичка Петро. Синко Михайло. Циган Василь (Балицький). Слота Петро. Михальницький Михайло. Наміснак Василь. Стковач Теодор, Сорока Николай. Мацинський Михайло, Шетковський Стефан. Циган Василь I.. Наміснак Теодор, Сушереба Никола. Скалко Іван. Баран Дмитро. Гудий Павло. Гринько Василь. Зелінський Петро, Сливканич Федор. Боцик Василь. Сенько Стефан, Семетковський Андрей. Баран Константин. Лазоришак Настя. Федиш Лукач, Курочка Петро.
В. 40. Качмар Йосиф. Кушало Гриць, Кланько Михайло.
В. 42. Мостовий Іван, Дрожджак Павло. Ясело Стефан. Кузмяк Флавіян, Чвак Роман. Ваврикович Василь.
В. 47. Кость Михайло, Цибаль Василь. Міхней Томко. Лепь Григорій, Кость Максим. Кічоський Йос., Цап Адам, Мошара Федор (ст.). Ліщина Стеф., Фірич Ів., Токар Петро, Опришка Семен. Карасек Йосиф, Юрчак Михайло. Кібаш Лесьо. Гливяк Дмитро. Гладьо Андрій, Сушинський Михайло. Пільчак Ясько, Крук Григорій, Стоян Титус. Коваль Николай. Фудорович Йосиф, Андрусишин Дмитро. Фурман Іван. Дуник Дмитро, Тринча Михайло. Бацик Іван., Бахур Ігнац. Настич Андрій, Геряк Луцьо. Рочняк Григорій, Андрушко Іван, Гриник Федьо. Боберський Петро.
В. 49. Шусікевич Михаил.
В. 50. Гаремич Теодор.
В. 52. Тутай Антошка.
В. 55. Щерба Андрей.
В. 56. Чайка Дмитро.
В. 59. Щепаник Павло.
В. 61. Річал Стефан Сміґельський Валент. Вармецький Михайло Михали.
В. 63. Дручак Василь, Смалик Андрей.
В. 64. Голуб Атанас, Подольський Теодор. Кубай Марія.
В. 66. Сельчак Семен.
В. 67. Бабій Іван, Гульовський Юрко.
В. 70. Маґаль Михайло, Шутайло Петро, Сандович Василь, Оленко Дмитро, Макар Семен.
В. 72. Хорощак Максим.
В. 75. Сеншшин Николай.
В. 76. Гадамус Максим, Мандзий Пилип. Бинька Василь. Бицька Николай, Брич Панько. Горішний Йосиф. Дичишин Василь. Волянський Михайло. Харитон Теодор.
В. 78. Троянівський Николай, Котляр Йосиф, Семанчик Василь. Семанчик Михайло. Муляк Йос.
В. 79. Філяк Дмитро. Пацай Стефан. Літовчак Николай, Шубок Іван, Вуйко Іван, Колтак Гриць. Паховчишин Іван. Франц Станіслав, Дубіл Семен, Корнас Іван (с. Василя), Корнас Іван (с. Николи).
В. 81. Будагазий Василь. Бартох Антоній. Скупка Онуфрій, Кульчицький Григорій. Любунишь Демко, Стельмах Яцентий. Кравчук Стефан, Козуб Олекса.
В. 82. Головчак Павло, Вовк Гриць, Вовк Михайло. Перч Василь, Пендлишак Іван. Лось Осип. Бродавський Михайло. Паславський Микола. Ганчак Михайло. Матіїв Василь, Мальговський Іван, Гиляк Іван. Кріль Осип, Іваник Ник.
В. 88. Волошин Стах, Члонка Яків.
В. 90. Рецендишин Теодор.
В. 91. Гудяк Кульчицький Іван. Лунатовський Еміль, Євусяк Іван. Костецький Семко.
В. 92. Пахолок Георг. Добровольський Антін. Романів Семко. Трач Іван.
В. 94. о. Залітач Роман. Матейчак Стефан.
В. 96. Василь Йосиф. Турок Василь. Краківський Тимко.
В. 99. Музика Гнатій, Щурик Федьо. Тимчишин Теодор.
В. 102. Сорочак Франко. Кушнір Теодор. Гарон Антін.
В. 103. Склярик Марія.
В. 104. Вільк Віктор, Верет Іван. Верет Марія, Старух Іван, Завлоцький Осип. Фелип Ілько. Котляр Дмитро. Брус Григорій. Костик Юрій. Костик Кася. Стехель Мартин. Фирич Стефан. Пахуцький Броніслав, Ікало Василь. Кузьо Павло.
В. 106. Гошовський Николай. Москаль Іван. Шведа Йосиф. Пелешак Теодор. Суховірець Михайло. Мокрицький Михайло. Вацайський Николай. Оленець Яків.
В. 107. Илихта Антоній, Щудлик Николай. Грицик Федор. Гарасевич Василь, Галабурда Юрко. Немет Андрей.
В. 108. Іванчук Федор.
В. 109. Шиманський Вінцентий.
В. 111. Темник Василь. Моньо Стефан. Кунцьо Николай, Гера Павло. Середницький Іван, Сепіт Йосиф. Ковтик Онуфер. Моцьо Петро, Белей Іван. Бан Дмитро.
В. 114. Гатнер Антін. Мушак Стефан, Ковали Андрій.
В. 117. Бартницький Іван.
В. 122. Дучко Зузанна, Зофчак Марія.
В. 123. Капронська Параска.
В. 124. Крайник Андрій. Лаштон Николай. Зварич Сенько. Явни Николай. Хомка Прокоп, Глива Матвій, Смаркуцький Николай, Сосяк Стефан. Партика Сенько.
В. 127. Качор Лука. Пришлівський Николай, Вумбар Андрей. Жук Петро, Блакита Михайло. Килин Омелян. Гох Порфірий. Зарічний Михаил, Горошко Дмитро, Вавро Іван, Вавро Петро, Шелест Василь. Фецьо Ілія, Сидор Яків, Сабадаш Іван, Левкуц Павло. Курпіта Лука.
В. 128. Терив Іван. Мічківський Стефан. Шимчак Стефан.
В. 130. Главчак Михайло.
В. 133. Роговський Йосиф.
В. 135. Клим Антін. Клим Дмитро. Андрейко Федор. Завойський Гаврило. Колесар Василь, Голобінка Василь (мол.). Дрозд Юрій. Білас Василь, Тунків Гелена. Керна Йосиф. Савка Марія. Голобінка Лесьо. Медвідь Василь. Пилип Алексій. Сич Михайло. Грисевич Павло. Білас Гринь. Терлецький Ілько, Спланич Николай, Деревь Михаил. Підстовський Ілько. Качур Лесько. Черницький Антоній. Димитрович Йосиф. Брецько Василь. Фрич Демко. Пожиняк Петро. Черевяк Андрей. Черваник Анна. Черваник Михайло. Явірницький Василь, Москаль Іван, Голобінка Дмитро.
В. 140. Кибало Николай.
В. 142. Мамчак Павло. Демскі Йосиф. Грушинський Вінцент.
В. 144. Зубрицький Адам, Радомський Стеф.
В. 145. Запоточний Іван.
В. 147. Солджак Михаил. Мишко Стефан. Буч Василь. Лопушанський Антоній, Хулик Никола.
В. 149. Кравчишин Николя. Нич Михайло.
В. 150. Салата Федор.
В. 151. Сокальська Марія (Михайла). Сокальська Марія (Стефана).
В. 155. Козак Теодор. Антрусечко Михайло. Рос Володимир. Гнат Йосиф, Клим Петро.
В. 156. Заставний Іван.
В. 157. Тхорик Ілько. Присташ Іван, Присташ Петро, Дзибан Василь, Филипчак Іван, Гебус Андрей. Ятчишин Петро, Беднарчик Іван (стар.), Дзуричко Андрей. Русенко Алексій. Яблинський Михайло, Кіц Михайло. Куця Станіслав, Шот Василь. Піхотка Іван.
В. 158. Несла Олекса. Саба Йоганна. Вірстин Михайло.
В. 160. Лебінть Текля. Войтіхович Яків, Сачборський Василь.
В. 162. Грулецький Михаил.
В. 163. Матіяш Йосиф.
В. 165. Коцоловський Яків. Демкович Йосиф (стар.). Михалко Стефан.
В. 166. Салій Михайло Ланій Антін.
В. 167. Лоренц Антін.
В. 168. Лема Николай. Іванило Михайло; Дячишин Стефан, Дмитрів Василь, Коритко Василь. Чолій Гринько, Цимбалістий Іван, Гладун Теодор.
В. 169. Дулурус Іван.
В. 173. Ваник Анна.
В. 174. Пекаль Михайло. Карпинський Йосиф, Михаловський Петро, Яблонський Василь, Мафраїн Яцко.
В. 175. Лапановський Осип.
В. 176. Хомич Онуфрій, Стечинський Адам, Цикмон Митро, Якубец Войцех, Русин Панько. Ковалик Іван, Блажейовський Василь. Воробець Ілько, Макалус Тимко, Куприч Іван.
В. 178. Смарж Параска, Шивяк Ілько, Смарж Іван.
В. 180. Кравчишин Іван. Заболоцький Ян.
В. 183. Яніпин Антоній. Янішин Марія, Ситник Михайло, Мельник Стефан.
В. 184. Дзуровчак Андрей.
В. 186. Шеленець Анна, Поступак Настя. Макітра Марія. Баволяк Анна. Брезник Катерина.
В. 188. Малейкий Ілько. Лавер Николай. Лавер Василь, Беца Дмитро. Бунґа Стефан Бунґа Іван Марич. Бережанський Станко. Сулипка Гр.. Кость Семен. Копильчак Дмитро. Ляховчак Іван. Михавка Андрей, Паславський Юрій. Шафран Ілько. Васильків Михайло. Васильків Іван (ст.). Васильків Григорій. Вархоляк Іван, Зазвірський Федор (стар.), Бляха Іван. Бляха Гриць, Гучок Луцьо. Кость Василь. Кость Андрей. Зазвірський Василь (мол.).
В. 190. Шуманська Юзефа.
В. 192. Ковальський Іван, Шозда Антін, Кулпяк Василь, Бучинська Катерина, Данилейко Анастазія. Бурчицький Михаил. Дрозд Іван.
В. 193. Сточий Людвік.
В. 194. Дарбай Михайло. Пецко Яків. Пюга Николай.
В. 201. Оринич Гнат. Самбір Василь.
В. 203. Балко Іван (Андрея) Боґуш Іван.
В. 208. Шпас Кондрат.
В. 209. Йосиф Стефан. Почекайло Іван. Даньчак Николай. Маланьчак Василь.
В. 210. Юревич Теодор, Кінаш Василь.
В. 213. Пілгайний Дмитро. Вельгус Йосиф. Антош Василь. Іванців Михайло. Кібало Михайло. Какараба Іван, Білоган Сень, Вовчина Григорій, Опипський Антін, Чмир Гриць. Гаєвський Адам, Вашкевич Іван. Гіль Миколай. Березовський Василь, Борис Йосиф.
В. 214. Лесняк Николай. Гвоздь Константин, Андрухів Ілія. Гладкий Лука. Новосадий Стах.
В. 217. Романків Йосиф. Крайноський Юрій. Крик Іван.
В. 218. Путар Максим.
В. 219. Гербетко Стефан. Борко Гриць. Февенц Теодор. Криса Федор. Ковальчик Федьо.
В. 219. Стефко Михаил. Куцман Василь. Терлицький Іван, Бережанський Семен. Гербетко Михаил.
В. 220. Ратик Іван (мол.). Ратик Іван (ст.).
В. 221. Козак Йосиф, Дубас Василь, Грановський Покрицький Олександер. Яворський Михайло, Боруцький Антоній.
В. 222. Корбак Михайло. Кутила Антін. Федесюк Николай. Семенюк Яцко.
В. 223. Русин Петро, Хрущ Михаил. Кокіс Йосиф. Стабрила Йосиф. Любінський Павло. Петрилка Николай.
В. 225. Кузін Дмитро. Ільчишин Онуфрій.
В. 227. Шкирда Михайло. Куцаба Михайло. Палійовський Михайло. Філоват Михайло.
В. 229. Савкулич Юрко, Яцків Петро.
В. 230. Павлишин Гриць. Шінкевський Андрей. Гирлицький Василь. Винар Іван. Тхірик Петро. Сосновський Гриць.
В. 233. Трембовицький Іван. Міськів Петро. Колега Дмитро.
В. 234. Санків Настя.
В. 235. Їж Антоній. Ганук Іван.
В. 236. Бакрек Аполльонія.
В. 237. Пандок Стефан. Собінський Стефан. Юрчак Петро. Кущак Іван. Попінько Зофія. Латусько Гнат. Пастернак Федь.
В. 238. Феськ Марія.
В. 239. Данилович Йосиф. Гайдук Ілько. Синрбинус Андрій. Шводовський Максим.
В. 241. Коваль Василь.
В. 244. Вуйцік Теодор. Чічко Іван. Дерех Михайло, Сгерянець Іван.
В. 245. Сорока Марцин. Читайло Іван. Якобинський Яцко. Наконечний Стефан.
В. 246. Шиноль Войтіх, Ружила Роман.
В. 247. Галпник Іван. Калічинський Яків. Коллонський Станислав, Фігун Стефан, Дячук Василь. Слюсар Іван. Горячий Степан. Гливяк Степан. Левицький Константин. Шлюсар Петро.
В. 248. о. Рубинкович Іван.
В. 249. Колотила Николай. Подлясний Олекса. Савчук Филип. Василишин Ілько. Іванів Федор. Довиченко Трофим. Колотила Пелагія, Пітуцький Константин, Бардий Іван, Гринько Павел. Старинко Іван, Наміснак Юрій, Савчук Василь. Шлинський Василь, Москаль Антін. Колар Павло. Копачок Петро, Гринько Петро.
В. 250. Романик Ілія. Маціповський Стефан. Буца Іван. Набережний Іван, Долиняк Іван Шевций Іван. Запоточний Андрей. Матвій Данило Ветичак Николай, Востиновський Дмитро. Саврич Гриць. Сухальчик Федор.
В. 251. Карас Михайло, Дутка Николай. Бухта Іван. Шведик Антін. Сухарек Семко, Білянський Іван. Бучик Михайло. Форналь Михайло. Плетеня Михайло.
В. 254. Кобеля Іван. Ковальчик Антін.
В. 256. Готра Стефан.
В. 257. Бурик Семеон. Шупер Йосиф. Гвилишин Дмитро. Ренетовська Марія. Михечко Стефан, Останович Григорій. Філько Андрея. Сиричинський Никола. Оришин Михайло, Мельник Стефан.
В. 259. Пішгурський Николай.
В. 260. Вінінький Ясько.
В. 262. Жидяк Марія.
В. 268. Шуста Адам.
В. 270. Баран Стефан. Микитишин Михайло. Жарський Василь.
В. 271. Русин Семен.
В. 272. Корнячак Гнат. Ситоряк Григорій. Ратик Петро. Дякун Йосиф. Янович Іван. Братко Александер.
В. 274. Волошин Михайло. Лопушанський Лунь. Нусь Марія.
В. 275. Гундера Терезія. Майдош Анна.
В. 276. Бучок Михайло, Волосанович Михайло.
В. 277. Нрацин Андрій. Веселик Павло.
В. 278. Яцишин Михайло.
В. 281. Щудлик Юрко.
В. 282. Сеньків Василь.
В. 285. Сим Йосиф.
В. 288. Гонтарик Василь.
В. 289. Стемницький Петро, Мазурин Василь. Барна Николай, Пирдза Іван. Багрій Василь, Світич Василь. Пилип Самуїл.
В. 292. Антошків Петро.
В. 294. Гарбінський Николай. Мількович Михайло. Галянт Василь. Сеньо Павло, Лебля Іван.
В. 295. Сивик Стефан. Шляхетка Іван.
В. 297. Добош Іван.
В. 298. Гишпар Іван.
В. 299. Стрілецький Петро.
В. 300. Ралик Василь.
В. 301. Біляк Стефан.
В. 307. Брохмалюк Анастазія. Халак Марія.
В. 309. Кушіль Іван. Щербань Данило. Прима Олекса. Будник Іван.
В. 310. Кралічек Катерина. Белас Елисавета.
В. 312. Барна Михайло (мол.), Мільничук Онуфер. Гриб Дмитро.
В. 313. Чакан Анна.
В. 315. Штогрин Марія, Пиндус Параня.
В. 316. Швець Теодор (с. Павла).
В. 317. Гуменний Іван. Цимбала Дмитро.
В. 319. Бадів Михайло. Дикуньчак Іван. Дикуньчак Михайло, Матляк Стефан.
В. 320. Шарко Михайло.
В. 321. Гавалюк Тимко, Гісь Ігнатий. Іващишин Петро. Царик Николай, Дзядух Михайло.

ло, Гришко Іван, Мотиль Сенько, Шуль Марія, Топоровська Ева.

В. 322. Золотинець Йосиф, Жук Іван.

В. 325. Цеплий Іван, Сметана Теофіль, Вільгельм Францішек, Вільгельм Марія, Карнас Іван, Каня Федор.

В. 326. Данилів Іван, Лемберський Антін.

В. 329. Мельниченко Василь.

В. 330. Буняк Стефан, Чайковський Іван.

В. 331. Маркович Юрій, Белверчак Іван, Половський Йосиф.

В. 336. Худзій Константин, Глушик Стефан, Бак Станислав.

В. 338. Владика Дмитро, Стефанович Никола, Грацонь Іван, Баран Ілько, Бусько Юрко, Маленяк Федор, Маленяк Михайло, Русенко Алексій, Маленяк Гелена.

В. 339. Кривка Федор, Мущинка Теодор, Хромяк Гринь, Бинзак Анна, Голяк Йосиф, Скольський Петро, Бендзяк Ілько, Кудла Марія, Стецяк Стефан, Мачайло Іван, Кудла Гнат, Галамада Антоній.

В. 341. Кеьонда Йосиф, Курч Василь, Пвипар Михаїл, Данилик Стефан, Михайлів Семен, Гнзяк Станіслав, Микайлів Олекса, Слепко Панталеймон, Клипчак Николай, Шимчак Іван, Гирмяк Іван, Юрса Гриць, Пукач Ілько, Михайлів Іван, Ящак Михайло.

В. 342. Ятчишин Іздор, Паславський Йосиф Іваницький Михаїл, Боднар Станислав, Гербіш Гринь, Улян Михаїл, Музика Орест, Бобенчик Йосиф, Бибкович Яків, Ґінда Андрій, Улян Іван.

В. 344. Промовляйко Микола.

В. 345. Прус Іван, Микита Іван.

В. 350. Криницька Марія, Криницький Дмитро, Богда Михаїл, Корінь Семен, Заплатинський Григорій, Кулик Александра, Коба Михайло.

В. 351. Галькович Іван, Василець Іван.

В. 354. Зінковський Йосиф.

В. 355. Михонцьо Дмитро.

В. 357. Франків Стефан, Комарінський Іван, Возьний Дмитро.

В. 361. Яблонська Марія, Туляк Марія, Сірко Павліна, Ютчишин Анна, Ятчишин Геретина.

В. 362. Паньків Василь, Геля Іван.

В. 364. Брик Станислав.

В. 365. Ляк Кароль, Мельник Андрій, Романінець Ілько.

В. 366. Фанок Антін.

В. 367. Федоришин Дмитро, Литвинець Авт.

В. 368. Крупяк Тимко, Німець Дмитро.

В. 369. Федорчук Іван, Павлів Іван.

В. 371. Ковальчук Петро, Кравець Матвій.

В. 374. Пляскін Петро.

В. 375. Бружина Марія.

В. 376. Лунацій Пилип, Хомович Василь, Будай Андрій, Будай Михайло, Кожан Терень, Смоляк Дмитро, Когуч Василь, Ковальчук Николай, Матковський Іван.

В. 378. Смильницький Василь.

В. 379. Арділь Семко, Багрій Прокіп, Павлів Теодор, Вайда Дмитро, Галан Стефан, Івасик Никола, Кулак Пилип, Матущак Йосафат, Онисів Розалія, Зубіяський Павло, Арділь Теодор, Багрій Тимко, Франків Никола, Васильців Михайло, Кулак Онуфрий, Федун Михайло, Синчак Йосиф, Берник Теодор, Гошко Павло, Яськів Василь.

В. 380. Мачишин Олекса, Івасевич Дмитро.

В. 383. Кореновський Дмитро.

В. 384. Чемна Анастазія.

В. 392. Піскович Іван, Бжиський Теофіль, Дрешек Франко, Дрешцік Антін, Дрешцік Іван, Каптюх Николай, Кісілевич Йосиф.

В. 393. Бахоровський Теодор, Бахоровський Андрій.

В. 395. Дидьо Іван.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ.

В. 3. Смакула Михайло.

В. 6. Шутак Михайло Мітру.

В. 15. Проць Іван.

В. 33. Гурош Дмитро; Андрух Стефан.

В. 73. Матиящук Ілько Буковський Адам, Желіховський Тома, Накопінський Павло.

В. 124. Заруцький Стефан.

В. 132. Кудлик Семен.

В. 136. Бобак Іван.

В. 139. Сенчак Дмитро, Сенчак Роман, Зебло Андрій, Сенчак Кость.

В. 147. Каплун Іван, Каплун Роман, Воркун Прокіп.

В. 155. Дячишин Іван.

В. 167. Ґрабаш Тимко, Супранович Матеуш.

В. 168. Будник Онуфер.

В. 185. Колесар Елисавета.

В. 192. Віткович Семен.

В. 206. Рекрут Омелян.

В. 219. Подкалiцький Йосиф.

В. 220. Панасюк Лука.

В. 223. Таньчук Іван.

В. 225. Чичула Григорій.

В. 242. Грибяк Василь.

В. 249. Вовкович Михайло.

В. 250. Шпак Николай.

В. 260. Ручинський Василь, Лівак Михайло.

В. 278. Іванчик Дмитро. Біляньский Михайло.

В. 317. Лаба Василь, Лаба Анастазія.

В. 338. о. Олексів Михайло.

В. 341. Пастернак Семен.

В. 347. Бейґер Никола.

В. 350. Лазюк Микола.

В. 378. Війтович Михайло.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 21. Павляк Петро.

В. 33. Щерба Матій.

В. 56. Серветник Дмитро.

В. 84. Гойда Іван.

В. 92. Присяжник Василь.

В. 122. График Емма.

В. 131. Гома Ева.

В. 208. Барбарич Павло.

В. 209. Ґец Михайло.

В. 212. Немчак Андро.

В. 273. Коцюба Олекса.

В. 332. Кміта Вавро.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю серпни 1914 р.. було членів в Р. Н. Союзі	20.596
В місяцю вересни 1914 р. приступило нових членів до Р. Н. Союза	173
В місяцю вересни 1914 р. принято наново в члени Р. Н. Союза	80
В місяцю вересни 1914 р. принято з переступними листами	45
Разом	20.894
В місяцю вересни 1914 суспендовано за неплачене місячних вкладок	825
В місяцю вересни 1914 р. вичеркнено за не плачене місячних вкладок	83
В місяцю вересни 1914 р. взяло переступні листи	43
В місяцю вересни 1914 р. померло	12
Разом	963

У В А Г А,

котру кождий місцевий Урядник і член Р. Н. Союза в Америці повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в повисшім рекордовім справозданю як суспендовані або вичеркнені за неплачене місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і надалі бути членами Р. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (жовтня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця жовтня 1914 р., то в падолисті 1914 р. мусять виповнити нові декларації, єсли хотять бути членами, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в міс. вересни 1914 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу Р. Н. Союза в Америці, мають се зробити в місяцю жовтню 1914 р., бо на другий місяць, т. є. в падолисті 1914 р. вичеркне ся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до Р. Н. Союза тілько на підставі нових декларацій.

Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. Р. Н. С.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Павляк Петро, член від. 21. Вступив до Р. Н. Союза 31-го грудня 1913 р. Походив з села Мейфілд, Па., Злуч. Держави. Впав з руштованя і забив ся дня 27-го серпня 1914 р.

Щерба Матій, член від. 33. Вступив до Р. Н. Союза 5-го лютого 1905 р. Походив з села Полонна, повіт Сянок, Галичина. Помер на слабість серцеву дня 16-го серпня 1914 р.

Колтко Іван, член від. 121. Вступив до Р. Н. Союза 29-го жовтня 1906 р. Походив з села Давид, стол. Земплин, Угорщина. В наслідок потовченя в роботі помер дня 14-го жовтня 1914 р.

Чопик Килина, члениця від. 160. Вступила до Р. Н. Союза 25-го червня 1914 р. Походила з села Пологияти, повіт Рогатин, Галичина. Померла на запалене дня 23-го серпня 1914 р.

Барбарич Павло, член від. 208. Вступив до Р. Н. Союза 25-го грудня 1910 р. Походив з села Есена, стол. Унґварська, Угорщина. Помер на затроєне крови дня 21-го вересня 1914 р.

Говин Кароль, член від. 208. Вступив до Р. Н. Союза 24-го вересня 1913 р. Походив з села Седличе, стол. Шарош, Угорщина. В наслідок потовченя в роботі помер дня 20-го серпня 1914 р.

Ґец Михайло, член від. 209. Вступив до Р. Н. Союза дня 6-го падолиста 1908 р. Походив з села Віскі, повіт Сянок, Галичина. Помер на сухоти дня 24-го серпня 1914 р.

Немчак Андрей, член від. 212. Вступив до Р. Н. Союза 12-го падолиста 1908 р. Походив з села Дуброва, стол. Спіска, Угорщина. Помер на параліж дня 13-го серпня 1914 р.

Берецька Марія, члениця від. 267. Вступила до Р. Н. Союза 12-го січня 1910 р. Походила з села Бутларка, стол. Шарош, Угорщина. Померла на рака дня 19-го серпня 1914 р.

Коцюба Олекса, член від. 273. Вступив до Р. Н. Союза 28-го червня 1910 р. Походив з села Ропенька, повіт Ліско, Галичина. Помер на запалене дня 21-го вересня 1914 р.

Кміта Вавро, член від. 332. Вступив до Р. Н. Союза 22-го липня 1913 р. Походив з села Познанка, повіт Скалат, Галичина. В наслідок пробитя в роботі помер дня 23. вересня 1914 р.

В. І. П.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. сьв. Івана Хрест., від. 76, подає до відомости всім своїм членам, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 14. жовтня о год. 7.45 вечер. На мітінґу мае явити ся кождий член, бо маємо важні справи до полагодженя. Котрий член не явить ся на мітінґу, заплатить 50 ц. кари, а урядник $1.00. — Н. Романишин, предс.; К. Романишин, кас.; Й. Іванців, секр.

САЙКСВІЛ, ПА. Тов. „Запорожська Січ", від. 401, подає до відома своїм членам, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю т. є. 11. жовтня 1914 о 2. год. пополудни в домі Льва Кова. Всі члени мають явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Нових членів просить ся зголошувати в суботу т. є. 10. жовтня 1914 о 6. год. вечером. — М. Люлька, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Позір Бруклинці! Позір Бруклинці!

ВЕЛИЧАВЕ ТОРЖЕСТВО

посьвяченя руської гр. кат. церкви ім. сьв. Духа в Брукліні при 160 Н. 5-ій улици

ДНЯ 18. ЖОВТНЯ 1914. Р. Т. Є. В НЕДІЛЮ О ГОД. 10-ІЙ

перед полуднем Преосьвященним Владикою Кир Сотером.

Отсим подає ся до загальної відомости Русинам і Русинкам проживаючим в Брукліні, як рівнож в околици, що дня 18. жовтня 1914. р. відбуде ся у нас величаве торжество с. є. посьвячене нашої церкви, котрого доверщать Преосьвященний Владика Сотер при співучасти доокоЛичного сьвященства і народу.

Позаяк нам дуже залежить на тім, аби ся перша урочиста хвиля, якою нашій церковній громаді доведеть ся тішитись, витиснула як найкрасше вражінє не тілько на своїх, але і на чужинцях, лишаючи в серцях присутних милі спомини і славу бруклинської руської громади, проте запрашаємо усіх щирих нам другів і приятелів, так з Бруклина, як і околиці до як найчисленнійшої участи в нашім сьвяті.

Покажіть, Братя і Сестри, що в Ваших серцях горить любов до своєї матери церкви, покажіть, що Ви почуєте себе дітьми одної неньки-України. 56 62

ЗА КОМІТЕТ:
о. М. Лисяк, М. Заверуха, Н. Жарський.

ПОЗІР БРАТСТВА!

З огляду на се, що старий наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союза розійшов ся, Головний Уряд Р. Н. Союза постарав ся о новий наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союза в Америці після найдогіднійшої системи провадженя діловодства.

Разом є **ЧОТИРИ КНИГИ**, а то: Метрикальна, вкладкова, касова і протоколова. Метрикальна (деклярацiйна) книга коштує $3.00
Вкладкова книга коштує $2.50
Касова книга коштує $1.50
Протоколова книга коштує $1.00

Чотири книги поодиноко коштують $8.00, а хто возьме разом всі книги, платить $5.00. Тож тепер від нового року декотрі відділи Р. Н. Союза потребують висше згаданих книг. Котрий відділ хоче мати одну або більше з висше вимінених книг, має прислати належитість враз з розметом до Гол. Уряду Р. Н. Союза. Книги суть гарні і догідні.

Стережіть ся безвартісних підроблених ліків а купуйте лиш правдивий Richter's Pain-Expeller з торговельною маркою Якор, яка є побіч представлена.

Фляшочки по 25 і 50 центів так в кождій аптиці як і впрост від
F. Ad. Richter & Co.
74–80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

R. J. Glick Агент асекураційний від огня.
Офіс находить ся —39
WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA

НАЙЛІПША РОЗРАДА НА СМУТОК!

Переконайте ся, читаючи сю рідку оферту!

Наш знаменитий 40-доляровий фонограф продаємо тепер лише за $17.50 разом з 12 кавалками руських сьпіванок даремно.

Наш знаменитий найновійший $60.00 фонограф „PERFECTO" лише за $22.50 разом з 20 кавалками руських пісень даремно.

Найбільший склад всяких машин з трубою і без труби, з безплатними додатками численних сьпіванок, по ріжних найтанших цінах на малі і легкі сплати

ПО $1.00 НА МІСЯЦЬ. 44—

До кождої машини додаємо письменну поруку на повних 10 літ.

Прекрасні і цінні презента даємо кождому купуючому, котрий собі вибере з нашої богатої преміїової листи. Відвідайте нас в нашім складі, який є все отвертий, не вилучаючи неділь і сьвят до 10-ої години вечер або пишіть по найновійші цінники до: ІВАНА РУДЕНСЬКОГО. Dep. 46

International Phonograph Co., 196 E. Houston St., New York, N. Y.

2 ДОЛ. МІСЯЧНО 2 ДОЛ.

ЗНАМЕНИТА НАГОДА КУПИТИ ГАРНИЙ

Фонограф

який гварантуємо на 15 літ. Сей фонограф вартости $60.00 продамо за $21.50 з 20 гарними руськими піснями. Дамо на 3 місячну безплатну пробу.

Пришліть нам $5.00 на завдаток а ми пішлемо Вам сейчас сей гарний фонограф. Маємо також инші фонографи на сплату по $2.00 місячно. Пришліть нам своє імя і адресу, а ми вишлемо Вам гарний ілюстрований катальог з всякими музичними інструментами і иншими річами даром. 36—

G-EATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, NEW YORK, N. Y.

2 ДОЛ. МІСЯЧНО 2 ДОЛ.

СПРОБУЙТЕ НАШОГО ФОНОГРАФУ 3 МІСЯЦІ БЕЗПЛАТНО!

$1.00 МІСЯЧНО $1.00

Коли він не буде такий, як ми представляємо, то зверніть нам. Ся проба не буде Вас коштувати ані цента. Тисячі наших костумерів пересьвідчилось, що наш фонограф є найліпшим.

Гваранція на 15 літ.

24 і 50 пісень даром.

Продаємо всі наші звичайні фонографи на сплату по $1.00 місячно. Також продаємо за готівку наші спеціяльні фонографи. 41—

Можете купити у нас фонограф дешевше як деинде, бо ми є самі фабрикантами

Пишіть до нас, а ми вишлемо Вам сейчас гарний Ілюстрований катальог.

ROYAL PHONOGRAPH CO.
91 E. 4th St., Dep. 5. NEW YORK, N. Y.

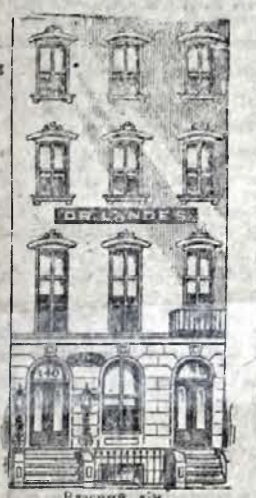
Професор Доктор Дайч,
ДОКТОР МЕДИЦИНИ ЛІЧИТЬ УСПІШНО ВСЯКІ СЛАБОСТИ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ. ПРИЙМАЄ ЩОДЕННО ДО 8 ої ГОДИНИ ВЕЧЕРОМ. 50-59
DR C. DEUTSCH,
229 E. 14th St., Dep. S. New York City
Tel.: Stuyvesant 933.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., New York, N. Y
Телефон: Orchard 2568

Читайте руські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила.

ХОРІ ЛЮДИ! Чи стратили Ви терпіне, яке мали з причини Вашої недуги?

Власний дім

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, рік за роком, занимаюсь лїчонем хорих людий. Представте собі, кілько хорих я уже вилїчив, а кільно хорим украсив житє. Коли Вам житє надоїло через пробоване так званих ліків і відчуваєте, що з Вами все гірше, в такім разї сейчас зверніть ся до старого опитного специяліста.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і обяснить Вам недугу. Лічу уже 20 літ з найліпшим результатом всі недуги, як: безсилє, затроєнє крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т. п. Для недуг полових і нервових маю більші знані електричні апарати і Х-лучі, за помочию котрих переглядаємо Ваші внутрішні органи. Не кождий доктор має ті апарати, длятого, що суть дорогі. Хемічне розслїджуванє мочи. Не відкладайте до завтра, а сейчас приходіть до звісного лікаря. 6—

Dr. L. LANDES,
140 East 22nd St., New York, N. Y.,
betw. 3rd & Lexington Ave.
Приймають ся хорих в годинах: від 10 ої рано до 8-ої вечер, а в неділї від 10-ої рано до 4-ої попол. — Поради даром.

До хорих Русинів по всіх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний специяліст зі старого краю
поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнійшим успіхом ревматизм, всякі недомагання жолудкові, недугу утроби, нирок, згрубленє жил, гемороїди, структуру або звуженє мочевого каналу, недуги венеричні, як рівнож всілякі наслідки тайних недуг, недуги скірні, ріжні затроєня крови і т. д. 36—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своім офісі або в домі пацієнта, специяльно же на пропуклину при помочи специялісти з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почтову марку.

Dr. B. HOHENBERG
304-2nd Ave., (між 17 а 18 ул.),
NEW YORK CITY!
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте
ШО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць
21— CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS,
SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, уряди банку.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!
УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте: Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery 229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y
Telephone: Stuyvesant 933.

Dr. WARD

СПЕЦІЯЛІСТ
МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ

Моя кільканайцятьлїтна практика є до Вашої розпорядимости. Лічу найновійшими методами всі секретні недуги, сифіліс, затроєнє крови, утрату животности, пропуклину, розширенє жил, висушенє, обезсиленє, ревматизм, гемороїди, як також недуги міхура і нирок. Ціни умірковані.

Єсли другі лікарі не помогли Вам, прийдіть до мене на пораду. Зволїканє є небезпечне. Пораду даю даром. Прийдіть відвідати мій анатомічний музей і побачити чоловіка здорового і в хоробі. Інтересне і поучаюче. Вступ вільний. -65

Dr. Ward
417 Sixt Ave., New York
Bet. 25th and 26th Sts.
Години: щоденно від 9 р. до 8 веч.; в неділї від 10 рано до 2 поп.

ПОЗІР! НЕ ПЕРЕПУСТІТЬ СЕЇ РІДКОЇ СПОСІБНОСТИ!

В СІМ МІСЯЦИ ЛИШЕ
$45.00-ий фонограф, лише за $15.00!

А також і великий вибір машин всіляких системів разом з 50 кавалками музичними, руськими і т. д. цілком даром! ПО $1.00 НА МІСЯЦЬ!

Вільна проба через повних 3 місяції.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД РУСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ І ПЛИТ У ВСІХ ЯЗИКАХ!

Плати як можеш і веесли ся ціле житя! Цінники висилаємо безплатно
ОМЕЛЯН ПОРАЙКО, D. 341. 41—

INDEPENDENT PHONOGRAPH CO., 101 Essex St., New York, N. Y.

PERFECTION
SMOKELESS OIL HEATERS

Вам потрібно вигідної, теплої кімнати в якій голитесь і одягаєтесь. „Знаменитий Бездимнний Нафтовий Пец" огріє яку-небудь кімнату в кількох мінутах.

Сей пец можна переносити без труду: можете уставити його в кімнаті ... кальній, пивници або коморі — взагалі всюди, де Вам потрібно тепла — а головно є він неоцінений в часі зими.

Сей пец заощаджує Вам видаток на опал, бо ... тоді, коли потрібно. Без вугля, без підпалювана деревом, без сьміття і попелу. Гарного виробу; легкий до чищеня і зміни кнота. Гварантований яко бездимний і без смороду.

Продаєсь у всіх зелізних і головних склепах. Глядіть за трикутною торговельною маркою.

Одягайтесь у вигідній кімнаті.

Standard Oil Company
(NEW JERSEY)
NEWARK.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ

Долучаємо тепер дуже ВАРТІСНІ КУПОНИ до

Сей кулон находить ся в кождій пачці.

HASSAN
ЦИГАРЕТОК

5¢

Знаменита сорта —
Низька ціна —
Чисті приємні і пахучі

„The Standard of America"

ПРИЇЖДЖАЙТЕ І КУПУЙТЕ ФАРМИ НА РУСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ В МІЛВІЛ!

Добра пора оглянути тепер землю і наочно переконати ся, які є урожаї на фармах в Руській Кольонії в Мілвіл. Тутешні фармері переконали ся, що земля в Мілвіл родить два рази до року. Тому земля має тут для фермера подвійну вартість. Прийдьте самі і переконайте ся!

Земля на Першій Руській Кольонії в Мілвіл надає ся передівсім під управу ярин. З огляду на се, що фарми положені недалеко великих міст, тому і збут ярини легкий а ціни корисні. Хоч в цілім краю панує тепер безробітє, то фармери в Мілвіл на безробітє не нарікають, бо в місті Мілвіл є фабрика і роботу знайти не тяжко.

Чимало й наших земляків побудували вже гарні доми (не шанди) і розвели вже красне господарство на своїх фармах. Неодин з них може похвалити ся дуже добрими урожаями.

Перехвалювати землї в Мілвіл ми не думаємо. Прийдьте! Власними очима огляньте фарми і урожаї, та самі після сего оцініть вартість землі! Ми певні, що сейчас без довшого надумання набудете фарму!

Одно лише робимо застереженє: Нашою цілею є згуртувати в Мілвіл наших чесних Земляків і утворити велику кольонію Русинів. Тому неробам, які привикли до легкого і гулящого житя, приїздати до Мілвіл не радимо; таким наша компанія землї не продасть!

ЦІНА ФАРМИ НЕЗВИЧАЙНО НИЗЬКА! СПЛАТИ ДУЖЕ ДОГІДНІ!

ПЯТЬ-АКРОВА ФАРМА КОШТУЄ ВСЕГО $400.00. Щоби дати нагоду Землякам легко набути фарму на власність, продаємо їх на найдогіднійші сплати: ЗАДАТОК В ГОТІВЦІ ВСЕГО $200.00, А РЕШТУ РОЗКЛАДАЄМО НА МІСЯЧНІ РАТИ ПО $1.00 ВІД ОДНОГО АКРА. Хто хоче, то може купити фарми, які числять більше ніж 5 акрів. ДЛЯ ЛЮДИЙ, ЩО МАЮТЬ БІЛЬШУ ГОТІВКУ, МАЄМО НА ПРОДАЖ БОГАТО ФАРМ ВЖЕ ГОТОВИХ ВРАЗ З БУДИНКАМИ, ГОСПОДАРСЬКИМИ ЗНАРЯДАМИ І ІНВЕНТАРЕМ — В РІЖНИХ ЦІНАХ І В РІЖНИХ РОЗМІРАХ. Перед приїздом пишіть на адресу менаджера компанії, п. Василя Матовича, 326 W. Main St., Millville, N. J. Найдогіднійші дні: субота, неділя і понеділок. Стережіть ся всяких непевних і підступних агентів а голосіть ся впрост до офісів компанії. 30—

АДРЕСА ОФІСУ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ:	АДРЕСА ОФІСУ В МІЛВІЛ:
THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,	THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Sts., PHILADELPHIA, PA.	MILLVILLE TRUST BUILDING, 19-20 High Street, Millville, N. J.